

CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ * FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**İKİ BOYUTLU SIRALI TARAMA VERİLERİNİN İŞLENMESİLE ELDE
EDİLEN MEKANİK MODELLERDEKİ FARKLILIKLARIN GÖRÜNTÜ
İŞLEM PROSEDÜRLERİ KAPSAMINDA İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İnşaat Mühendisi Filiz ALTINTAŞ

Anabilim Dalı : İnşaat Mühendisliği

Programı : Mekanik

MANİSA 2013

CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ * FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**İKİ BOYUTLU SIRALI TARAMA VERİLERİNİN İŞLENMESİ İLE ELDE
EDİLEN MEKANİK MODELLERDEKİ FARKLILIKLARIN GÖRÜNTÜ
İŞLEM PROSEDÜRLERİ KAPSAMINDA İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İnşaat Mühendisi Filiz ALTINTAŞ

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 03 Ocak 2013

Tezin Savunulduğu Tarih : 14 Ocak 2013

Tez Danışmanı : Yrd. Doç.Dr. B. Gültekin SINIR

Diğer Jüri Üyeleri : Yrd. Doç.Dr. Erkan DOĞAN

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül ALAYBEYOĞLU

MANİSA 2013

İÇİNDEKİLER	Sayfa No
SEMBOL LİSTESİ	II
ŞEKİL LİSTESİ	III
ÇİZELGE LİSTESİ	IV
KISALTMALAR LİSTESİ	V
TEŞEKKÜR	VI
ÖZET	VII
ABSTRACT	VIII
1. GİRİŞ	1
2. MATERYAL VE METOD	4
3. EŞİK DEĞER SEÇİMİNİN MALZEMENİN DOĞAL FREKANSI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	9
4. MİKRO-BT GÖRÜNTÜLERİNİN DİLİM KALINLIĞININ SONLU ELEMAN MODELLERİNİN DOĞAL FREKANS DEĞERLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	19
MİKRO-BT GÖRÜNTÜLERİNİN DİLİM KALINLIĞININ SONLU ELEMAN MODELLERİNİN BURKULMA DAVRANIŞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	28
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	35
KAYNAKLAR	37
EKLER	39
ÖZGEÇMİŞ	44

SEMBOL LİSTESİ

E	Elastisite Modülü
P_z	Z yönündeki Yük
ν	Poisson Oranı
$\bar{\delta}_x$	X Yönündeki Deplasman
$\bar{\delta}_y$	Y Yönündeki Deplasman
θ_x	X Yönündeki Dönme
θ_y	Y Yönündeki Dönme
θ_z	Z Yönündeki Dönme
μ	Voksel Kenar Uzunluğu
ρ	Birim Hacimdeki Kütle Yoğunluğu

ŞEKİL LİSTESİ	Sayfa No
Şekil 2.1. Voksel ve piksel	4
Şekil 2.2. Doğrusal tetrahedral eleman tipi C3D4'ün şekli	6
Şekil 2.3. Mikro-BT görüntülerinin işlenerek 3B solid modelin elde edilmesi (Eşik Değer Uygulaması)	6
Şekil 2.4. Mikro-BT görüntülerinin işlenerek 3B solid modelin elde edilmesi (Dilim Kalınlığı Uygulaması)	7
Şekil 3.1. Sistemin eşik değer verilmemiş ve üç farklı eşik değer verilmiş (X-Y düzlemindeki) görüntüleri	9
Şekil 3.2. (123-255) Eşik Değer Aralığında Solid Modelin Görünümü	10
Şekil 3.3. (133-255) Eşik Değer Aralığında Solid Modelin Görünümü	10
Şekil 3.4. (143-255) Eşik Değer Aralığında Solid Modelin Görünümü	11
Şekil 3.5. Üç Farklı Eşik Değerli sistemin ABAQUS Programındaki Görüntüleri	11
Şekil 3.6. Doğal Titreşim modu Frekans Değerleri	13
Şekil 4.1. BT görüntülerinin işlenerek 3B solid modelin elde edilmesindeki işlem sırası	20
Şekil 4.2. Solid Modelin Görünümü	21
Şekil 4.3. Doğal Titreşim Modu Frekans Değerleri	22
Şekil 5.1. Solid modelin görünümü	28
Şekil 5.2. Farklı dilim kalınlıklarındaki modelin görünümü	29
Şekil 5.3. Burkulma Modu Yük Değerleri	32
Şekil E.1.1. Eşik Değer (123-255) 20. Mod Görüntüsü	39
Şekil E.1.2. Eşik Değer (133-255) 20. Mod Görüntüsü	39
Şekil E.1.3. Eşik Değer (143-255) 20. Mod Görüntüsü	40
Şekil E.2.1. 0,037 mm Dilim Kalınlığındaki 7. Modun Görüntüsü	41
Şekil E.2.2. 0,074 mm Dilim Kalınlığındaki 7. Modun Görüntüsü	41
Şekil E.2.3. 0,111 mm Dilim Kalınlığındaki 7. Modun Görüntüsü	42
Şekil E.2.4. 0,148 mm Dilim Kalınlığındaki 7. Modun Görüntüsü	42
Şekil E.3.1. 0,037 mm Dilim Kalınlığında 4. Burkulma Modunun Görünümü	43
Şekil E.3.2. 0,148 mm Dilim Kalınlığında 4. Burkulma Modunun Görünümü	43

ÇİZELGE LİSTESİ	Sayfa No
Çizelge 3.1. Üç farklı eşik değerdeki eleman sayıları ve toplam model hacimleri	12
Çizelge3.2. Üç farklı Eşik Değerdeki Doğal Frekans Modu Değerleri ve (133-255) Baz Modeline Göre Yüzde Farklılıkları	12
Çizelge3.3. EşikDeğer Seçiminin Malzemenin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi (1.ve 5. Mod Aralığı)	14
Çizelge3.4. EşikDeğer Seçiminin Malzemenin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi (6.ve 10. Mod Aralığı)	15
Çizelge3.5. EşikDeğer Seçiminin Malzemenin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi (11.ve 15. Mod Aralığı)	16
Çizelge3.6. EşikDeğer Seçiminin Malzemenin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi (16.ve 20. Mod Aralığı)	17
Çizelge 4.1. Dört Farklı Dilim Kalınlığında Oluşan Doğal Frekans Modu Değerleri ve 0,037mm Baz Modeline Göre Yüzde Farklılıkları	21
Çizelge 4.2. Dilim kalınlığının Modelin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi (1. ve 5. Mod Aralığı)	23
Çizelge 4.3. Dilim kalınlığının Modelin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi (6.ve 10. Mod Aralığı)	24
Çizelge 4.4. Dilim kalınlığının Modelin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi (11. ve 15. Mod Aralığı)	25
Çizelge 4.5. Dilim kalınlığının Modelin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi (16. ve 20. Mod Aralığı)	26
Çizelge 5.1. Farklı dilim kalınlıklarındaki yapısal değerler	30
Çizelge 5.2. Voksel Boyutları için Burkulma Yükleri	30
Çizelge 5.3. Burkulma Yükleri ve Mod Şekilleri	33

KISALTMALAR LİSTESİ

BT	Bilgisayarlı Tomografi
MRI	Manyetik Rezonans
3B	Üç Boyutlu
ROI	Region Of Interest (İlgilenilen Bölge)

TEŞEKKÜR

Bu yüksek lisans tezinde sunulan çalışma 2012 yılında Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İnşaat Mühendisliği Anabilim dalı'nda hazırlanmıştır.

Tezimin hazırlanması sırasında yaptığı çalışmalarla yoluma ışık tutan, bilgisini ve desteğini esirgemeyerek beni yönlendiren sevgili eşim Gökhan Atıntaş'a minnettarım.

Çalışmalarımı yönlendiren ve araştırmalarım sırasında katkılarını esirgemeyen Hocam Yrd. Doç. Dr. B. Gültekin Sınır'a saygılarımı sunarım.

Tez çalışmam için verdiği öneriler ve destek için Araştırma Görevlisi Abdülkerim ERGÜT'e çok teşekkür ederim.

Ayrıca hayatım boyunca beni maddi ve manevi olarak destekleyerek bu seviyelere gelmemi sağlayan ve yüksek lisans eğitimim süresince yardımlarını esirgemeyen adını sayamadığım herkese çok teşekkür ederim.

Filiz ALTINTAŞ

Manisa,2012

ÖZET

Bu tez çalışmasında iki boyutlu sıralı tarama verilerinin işlenmesi ile elde edilen mekanik modellerdeki farklılıklar görüntü işlem prosedürleri kapsamında İncelenmiştir.

Hasarsız görüntüleme teknikleri ile elde edilen dataların temel girdi olarak kullanıldığı voksel tabanlı sonlu elemanlar metodları tıp, mekanik ve malzeme mühendisliği gibi çeşitli branşlarda karşılaşılan mikro ve nano ölçekteki problemlerin çözümlenmesinde artan bir kullanım alanına sahiptir. Voxel tabanlı sonlu eleman modelleri bilgisayarlı tomografi (BT) ve manyetik rezonans (MRI) gibi görüntüleme tekniklerinden elde edilen görüntü kalitesinden doğrudan etkilenmekte olup yapılan bu tez çalışmasında, söz konusu etkilerin mikro ölçekte kompleks geometriye sahip yapıların doğal titreşim analizi üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Bu amaçla, vertebral trabecular kemik dokusunun Mikro-BT görüntü datası kullanılarak aynı dilim kalınlığına sahip sadece eşik değerleri gözün yanılma aralığı sayılabilecek değerlerde değiştirilmiş üç modelin doğal titreşim modları incelenmiştir. Ayrıca bu kemik dokusunun dört farklı dilim kalınlığına sahip Mikro-BT görüntü datası kullanılarak voksel tabanlı sonlu elemanlar boyut etkisinden arındırılmış modeller elde edilerek doğal titreşim modları incelenmiştir. Aynı kemik dokusunun dilim kalınlıklarının sonlu eleman modellerinin burkulma davranışına olan etkileri incelenmiştir. İncelenen modlarda doğrudan anizotropik vokseller kullanılmıştır. Bu sebeple önceki titreşim örneğinden farklı olarak sonuçlar sonlu eleman boyut etkisinden arındırılmamıştır.

Söz konusu sonlu eleman modellerinin ortaya koyduğu doğal titreşim davranışları sadece sayısal değer farklılıkları değil, bunun yanında aynı mod numarasına sahip olmalarına rağmen, mod şekilleri ile en büyük şekil değiştirmelerin olduğu yerlerin aynı olmadığı görülmüştür.

Elde edilen sonuçlar incelenen parametrelerin kompleks geometrilere örnek olarak seçilen trabeküler kemik dokusunun doğal titreşim davranışı üzerinde çok önemli etkileri olduğunu göstermiştir. Sonuçlar mutlaka göz önünde bulundurulması gereken görüntü datası kalitesinin pratik uygulamalardaki önemini de ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Voxel tabanlı sonlu elemanlar metodu, Dilim Kalınlığı, Poroz Malzeme, Burkulma, Doğal Frekans

ABSTRACT

In this study, differences in mechanical models which are obtained by performing two dimensional scanning data are investigated in the scope of image processing procedures.

Voxel based finite elements methods (VB-FE) in which obtained data by non-damaged imaging techniques are used as main input have an increasing area of usage while solving micro and nano scaled problems in several fields as medicine, mechanical and material engineering. Voxel based finite elements models are directly effected by image quality obtained by imaging techniques as computed tomography and magnetic resonance. In this study, effects of related subjects on natural vibration analysis of structures which have micro scaled complex geometry are investigated.

For this purpose, natural vibration modes of three models which have same slice thickness and whose thresholds are changed in small values by using Micro-BT imaging data of vertebral trabecular bone tissue are studied. Furthermore, natural vibration modes of models that are free from voxel based finite elements size effect by using Micro-BT imaging data of this bone tissue having four different slice thicknesses are investigated. Finite elements models effects of slice thicknesses of the same bones tissue on buckling behavior are also investigated. Anisotropic voxels are directly used in analyzed modes. For this reason, the results are not free from size effect unlike the previous vibration example.

Natural vibration behaviors of related finite elements models have numerical differences. Besides, although they have same mode numbers, the places where mode shapes and biggest deformations occur are also different.

Obtained results reveal that, investigated parameters have significant effect on natural vibration of d trabecular bone tissue which is selected as an example of complex geometries. The results also present the importance of imaging data that shall be taken into consideration in practical applications.

Keywords: Voxel based finite elements method, slice thickness, porous material, buckling, natural frequency

1.0. GİRİŞ

Bilgisayarlı Tomografi (BT) ve Manyetik Rezonans (MRI), son yıllardaki gelişmeler neticesinde bir çığır açmış en modern teknolojilerden olmuştur. Bu hasarsız görüntüleme teknikleri ile elde edilen dataların temel girdi olarak kullanıldığı voksel tabanlı sonlu elemanlar metodları tıp, mekanik, inşaat sektörü ve malzeme mühendisliği gibi bazı branşlarda karşılaşılan mikro ve nano ölçekteki problemlerin çözümlenmesinde artan bir kullanım alanına sahiptir. Bu görüntüleme tekniklerinin belki de en önemli üstünlüğü üzerlerinde mekanik deneylerin yapılamayacağı canlı dokularında taşıyıcı modellerin oluşturulmasında kullanılacak bilgiyi sağlayabilmesidir.

Bu tez çalışması kapsamında yapılan incelemenin daha iyi anlaşılabilmesi için, BT ve MRI görüntülerinden üç boyutlu sonlu eleman modelleri oluşturulmasında malzemelerin mekanik özellik ve davranışlarının incelendiği aşağıdaki referans taramasının sunulması faydalı olacaktır.

Zhang ve Arkadaşlarının (2005) görüntü verilerinden doğrudan hacimsel ağların kaliteli ve uyarlanabilir bir şekilde elde edilmesini sağlayan bir algoritma elde etmişlerdir. Yine Zhang ve arkadaşları (2010) heterojen malzemelerden oluşan kompozit bölgelerin ağlarını tetrahedral ve hexahedral elemanlardan oluşan ağların otomatik olarak elde edilmesini sağlayan bir algoritma sunmuşlardır.

Yüksek çözünürlüklü sıralı görüntü verilerinden türetilen sonlu eleman modelleri mikro- mekanik yaklaşımlara imkan sağlamış olup bu modellerin kullanılması ile elde edilen sonuçlar klasik yöntemler ile elde edilen sonuçlardaki hata paylarının değerlendirilmesinde önemli bir standart olarak kabul görmektedir.

Pahr ve Zysset (2009) BT datalarından elde edilen mikro sonlu eleman modellerinin gelişmiş sürekli sonlu eleman modelleri ile karşılaştırılarak doğruluklarını incelenmiştir.

Soenke ve arkadaşlarının (2007) çalışmalarında rekonstrüksiyon prosedürleri sonlu eleman prosedürleri ile bağlı olarak ele alınmış ve bu konuda kapsamlı bir literatür araştırması sunmuşlardır.

Chevalier ve arkadaşlarının (2007) yaptıkları çalışma oldukça bilgilendirici olup, voksel tabanlı sonlu elemanlar metodu ile süngerimsi kemik yapısına ait fiziksel özellikler, kemik dokusunun hacmi Mikro-BT tabanlı rekonstrüksiyonlar kapsamında incelenmiştir. Yapmış oldukları nümerik hesaplamaların nano ölçekli deneylerinde içinde bulunduğu mekanik testler ile doğruluğunu incelemişlerdir.

Hara ve arkadaşlarının (2002) yapmış oldukları çalışmalarında Bilgisayarlı Tomografi verilerinin eşik değer metoduyla segmentasyonu sırasında eşik değer değerinin ve eşik değer seçiminin doku modülü üzerinde çok önemli bir etkisi olduğunu ortaya koymuşlardır.

Kemik yapısının mikro mimarisi ile yapılan çalışmalar arttıkça mikro mimarinin detaylarının öneminin arttığını Lai ve arkadaşları (2005) yaptıkları çalışmalarında ortaya koymuşlardır.

Griffith ve Genant (2008) değerli çalışmalarında kemik yoğunluğunun kemik mukavemetine olan etkisinin önemli olduğunu belirtmekle birlikte bunun tek başına yeterli olmadığını özellikle kemik mikro mimarisine ait özelliklerinde kemik mukavemetinde mutlaka dikkate alınması gereken parametreler olduğunu ortaya koymuşlardır.

Bir tersine mühendislik uygulaması olan görüntülerden sonlu elemanların elde edilmesi bir birinden farklı çok sayıda adımı ve her bir adımın çok sayıda farklı parametre içermesi sebebi ile parametrelerin belirlenmesine bağlı olarak ortaya çıkan modellerin analiz sonuçlarında çok büyük değişiklikler gösterebilmektedir. Özellikle görüntülerin sahip olduğu çözünürlükler, dilim kalınlıkları ve uyum parametreleri voksel tabanlı sonlu elemanlar metodu söz konusu olduğunda kritik önem taşırlar.

Genant ve Jiang (2006) yılındaki çalışmalarında trabeküler yapıdaki kemik dokusunu esas alarak hasarsız görüntüleme tekniklerini birbirleri ile karıştırmışlardır. Sonuçlar özellikle trabeküler kemik dokusunun incelenmesi sırasında kullanılması gereken çözünürlük değerleri hakkında bilgilendiricidir.

Klasik voksel tabanlı sonlu elemanlar metodlarında dilim kalınlıklarının değişimi voksellerin kübik yapısını değiştirmekte olup sonlu elemanlar açısından uygun görülmeyen boyutsal oranlara sahip dikdörtgen yapıda voksellerin oluşmasına sebep olmaktadır. Klasik voksel tabanlı sonlu elemanlar metodunda karşılaşılan bu durumdan kaçınmak için Altıntaş ve Erdem (2012) yapmış oldukları çalışmalarında kemik dokusunun doğal titreşim analizini önerdikleri modifiye edilmiş voksel tabanlı sonlu elemanlar metodu ile incelemişlerdir. Bu metoda göre dilim kalınlığı veya plandaki piksel tek bir eleman ile geçilmek zorunda olmayıp kübik yapısı korunan uygun sayıdaki voksel eleman ile doldurularak modeller oluşturulmaktadır. Yapılan bu çalışmada mikro yapıdaki datanın dilim kalınlığı değerinin sonlu eleman modellerinin ortaya koyduğu doğal titreşim davranışları üzerinde önemli etkileri olduğu ortaya konulmuştur.

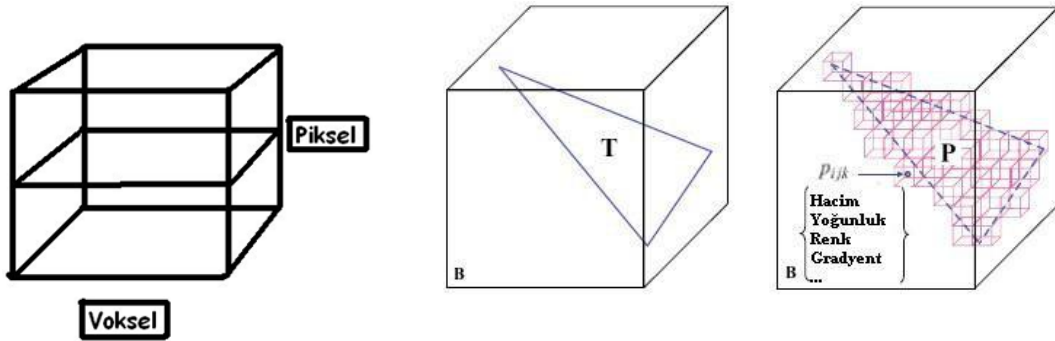
Yapılan bu tez çalışmasında tersine mühendislik yöntemlerinde sıklıkla kullanılmaya başlayan Mikro-BT görüntüleme tekniği ile elde edilen görüntüler kullanılarak 3 boyutlu gerçekçi modeller oluşturulmuştur.

Mikro ölçekte yapısal detaylara sahip olan cisimlerin mekanik davranışlarının belirlenmesinde homojenize edilmiş malzeme özelliklerinin ve yaklaşık geometrilerin kullanılması yaygın bir yaklaşımdır. Ancak cismin mikro ve nano ölçekteki davranışlarının önemli olduğu problem tiplerinde yaklaşık yöntemler uygulayarak genel davranışlarını belirlemek yerine mikro lokal özelliklerin göz önüne alınarak çalışılması amaca daha uygun bir yaklaşım olduğu düşünülmektedir.

Gelişen teknoloji ile birlikte mikro ölçekte yapılan uygulamalarda artmıştır ve yapıların mikro ölçekteki titreşim davranışları makro ölçektekinden oldukça farklı olabilmektedir. Bu farklılık özellikle mikro yapının hesaba dahil edilmesi ile ortaya çıkmakta olup mikro yapının tespitinde kullanılan yöntemlerde yer alan parametreler yapının elde edilmesinde mutlaka en doğru şekilde kullanılmasını gerektirir. Bu amaçla yapılan tez çalışmasında görüntüleme sistemlerinin eşik değer ve dilim kalınlığı seçiminin mikro yapıların doğal titreşim davranışına olan etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

2.0. MATERYAL VE METOD

Bu tez çalışmasında kullanılan malzeme ve metodlar hakkında bilgi vermeden önce, görüntünün nasıl oluştuğuna ve görüntü elemanlarının görevlerine biraz değinilecek olursa; MRI yada BT görüntüsü devamlı şekilde büyütülürse, en sonunda bir takım karelere ulaşılır. Bu kareler, bilgisayarın görüntü oluşturmak için kullanmak zorunda olduğu voksel ve piksellerdir. Voksel, sinyalin alındığı esas doku volümüdür. Piksel ise ekrana yansıyan iki boyutlu alandır ve vokselden kaynaklanan sinyal, ekranda (görüntüde) piksele düşen alanda, parlaklık (intensite) olarak yansır.

Şekil 2.1. Voksel ve piksel

Vokseller ve pikseller, örnek veriyi hacimsel veri grupları veya görüntülerle gösterir. Hacimsel veride, örnek veriler 3B olarak temsil edilir. Bu anlamda hacimsel veri, sayısal görüntünün karşılığıdır.

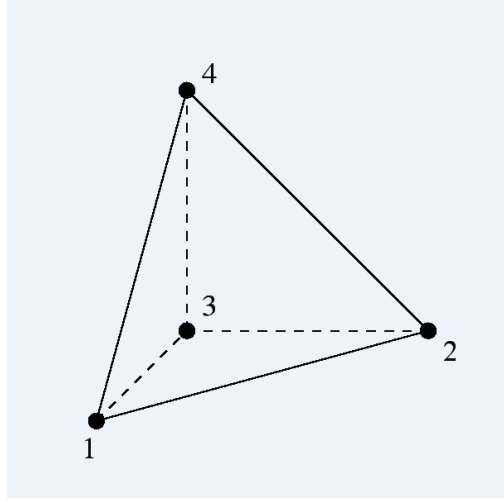
Voksel veri yapısı, modelleme için kullanılacak bir veri yapısı türüdür. Bu veri yapısı, bilgisayar donanımında yaşanan hızlı gelişmelerle kullanışlı hale gelmiş yeni bir veri yapısıdır. Bir voksel, altı yüze, sekiz köşeye ve on iki kenara sahip olan dörtgenel bir küp olarak tanımlanabilir. Voksel bir birim hacimdir ve sayısal resim elemanı olan piksele üçüncü bir boyut ekler. Pikselleri bir görüntüdeki kare birim elemanları olarak düşünürsek, vokseller de 3B uzayda kübik birim elemanlar olarak düşünülebilir. Vokseller, 3B uzaydaki her noktanın geometrik, fiziksel ve radyometrik özelliklerini tanımlar. Bu veriler üç boyutlu bir matriste saklanır. Her voksel, renk, matlık, yoğunluk ve ısı gibi bazı ölçülebilir özellikleri ifade eden sayısal bir değere sahiptir.

Bu voksel elemanlar birleşerek üç boyutlu sonlu eleman modelinin oluşmasına yardımcı olurlar. Bu aşamada hesaplamaların yapılabilmesi için analiz yapılacak olan modelin tek parça olarak ABAQUS® programına aktarılması gerekmektedir. Rijitlik matrisi sağlanmaz ise program çözüm yapmamaktadır. Bu nedenle floodfill algoritması kullanılarak, kesinlikle kemik dokusu

olduğundan emin olunan bir alan işaretlenerek floodfill algoritması uygulanmış, böylelikle sanki kemik dokusu olan yerlerden bir sıvı dökülmüş gibi bağlantılı tüm yerler işaretlenmiş olur. Böylece bağlantısı olmayan parçalar tespit edilerek, modelden ayrılır ve model tek parça halinde ABAQUS® programına aktarılır.

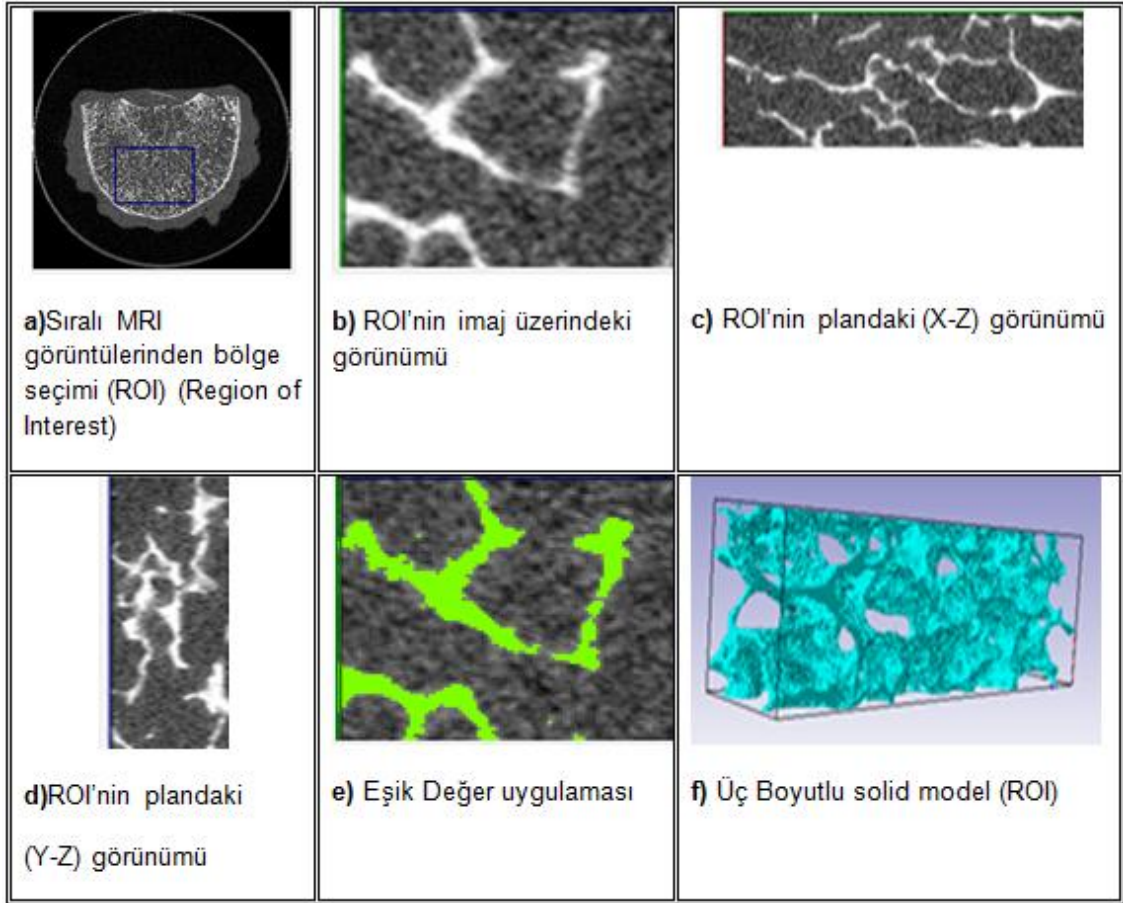
Bu çalışmada elde edilen numunelerin, doğal titreşim ve burkulma analizleri yapılmıştır. Söz konusu analizlerin yapılabilmesi için ABAQUS® programına aktarılan numunelerin doğal titreşim analizi için malzeme özellikleri ve sınır koşulları, burkulma analizi için ise malzeme özellikleri, sınır koşulları, yükün konumu ve yönü belirtilerek analizler yapılmıştır. Ancak numunelerin ABAQUS® programı tarafından çözümlenmesi yapılacak bir sonlu eleman modeline dönüştürülmesi bir dizi görüntü işlem, vokselizasyon ve format dönüşümü işleminin uygulanması ile mümkündür. Bu amaçla Altıntaş ve Erdem (2012) tarafından CUBOID-SI2FE isimli bir MATLAB® scripti geliştirilmiştir. CUBOID-SI2FE bünyesinde threshold, rekonstrüksiyon ve kendine özgü bir floodfill algoritmasını barındıran Altıntaş (2011-a) tarafından oluşturulmuş kompakt bir yazılım olup, sıralı Mikro-BT görüntü dosyalarını direkt olarak ABAQUS® programının kullanabileceği hale getirmektedir. CUBOID-SI2FE tarafından gerçekleştirilen işlemler aşağıda anlatılmaktadır.

Mikro-BT data setlerinde yer alan görüntü dataları ilk olarak dilim kalınlığı belirtilerek 3B voksel elemanlar oluşturulur. Oluşturulan voksellerin köşe nokta numaraları ABAQUS® girdi dosyalarının data yapısına uygun olarak verilir ve piksellerin gri skaladaki değerleri ilgili vokselere atanır. (Piksellerin skala ki değerleri 0 ile 255 arasındadır. Tam beyazın eşik değeri 255, tam siyahın ise 0'dır. Kullanılan Mikro-BT görüntü dosyalarında kemikler beyaz renktedir.) Göz ile kontrol edilerek, uygun olduğu düşünülen bir eşik değeri kemik dokusuna ait voksellerin belirlenmesinde kullanılır ve bu işlem sayesinde kemik dokusu diğer dokulardan ayrılırlar. Kemik dokusu olarak işaretlenmiş voksel elemanların bu aşamada analizlerde kullanmak için ABAQUS® girdi dosyasına çevrilmesi, CUBOID-SI2FE Matlab scripti tarafından voksel elemanlarının, doğrusal tetrahedral eleman tipi C3D4 olarak tanımlanması yapılarak eleman ve düğüm nokta numaraları yeniden düzenlenerek, datanın ABAQUS® programında işlenebilecek hale gelmesi sağlanmış olur.

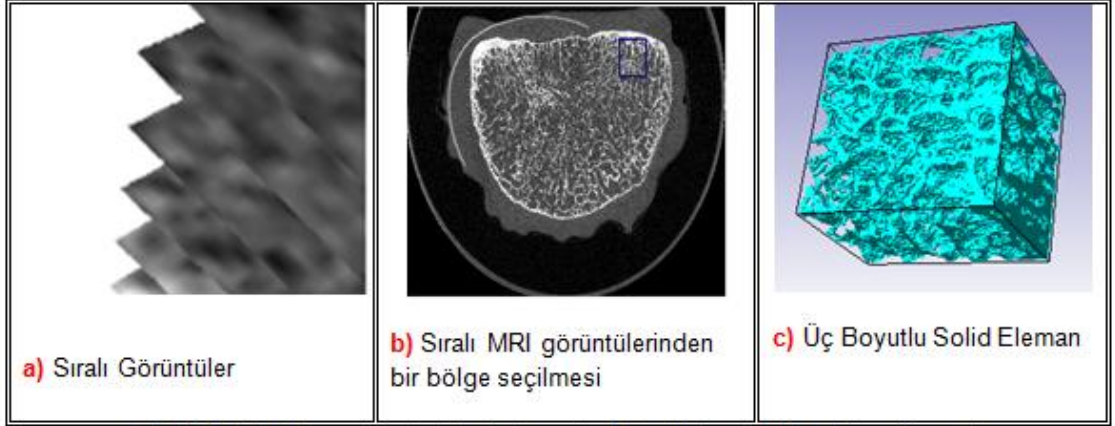
Şekil 2.2. Doğrusal tetrahedral eleman tipi C3D4'ün şekli

Aşağıda söz konusu işlem sırası şekiller ile gösterilmektedir.

Şekil 2.3. Mikro-BT görüntülerinin işlenerek 3B solid modelin elde edilmesi (Eşik Değer Uygulaması)

Şekil 2.4. Mikro-BT görüntülerinin işlenerek 3B solid modelin elde edilmesi (Dilim Kalınlığı Uygulaması)

Seçilen çalışma bölgesinin (ROI), ABAQUS® programında girilen malzeme özellikleri aşağıdaki gibidir.

Doğal Frekans Analizindeki Malzeme Değerleri:

Kütle Yoğunluk Değeri = $1,81 \cdot 10^{-9}$ ton/mm³

Elastisite Modülü = 17200 N/mm²

Poisson Oranı = 0,295

Burkulma Analizindeki Malzeme Değerleri:

Kütle Yoğunluk Değeri = $1,75 \cdot 10^{-9}$ ton/mm³

Elastisite Modülü = 17250 N/mm²

Poisson Oranı = 0,28

Üçüncü ve dördüncü bölümde, incelenen parametreye göre alınan bazı değerler değiştirilerek, bu değerlerin değişiminin doğal titreşim analizinde neleri değiştirdiğine bakılmıştır.

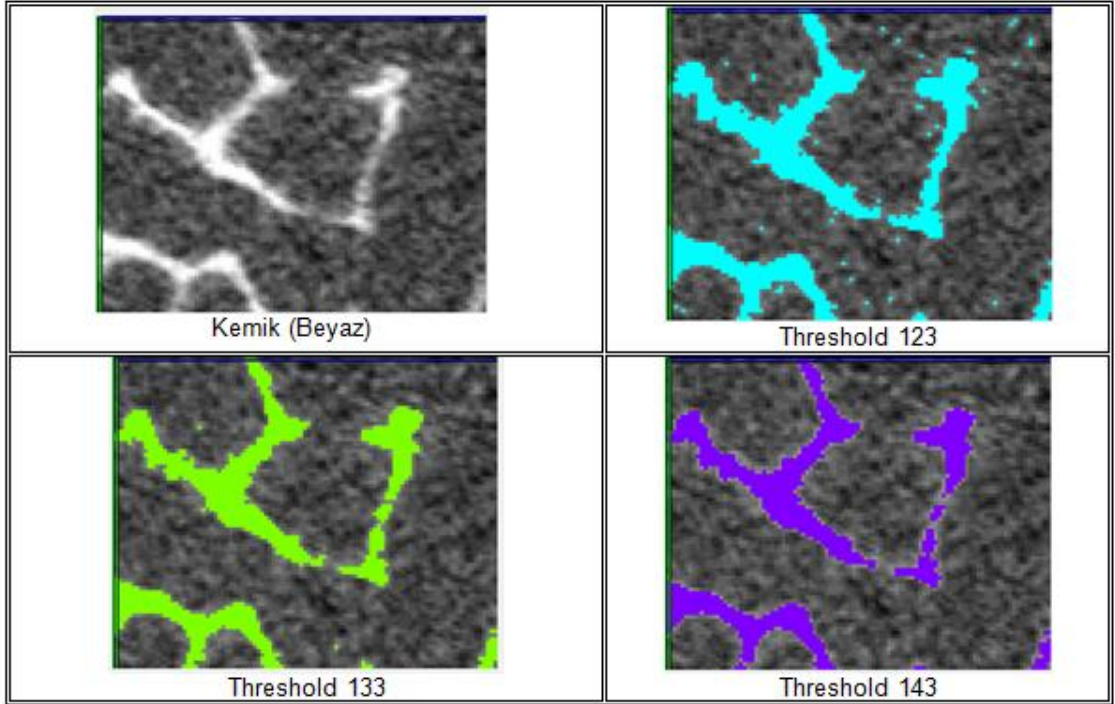
Üçüncü bölümde gözün yanılma sınırı sayılabilecek değerlerde eşik değerleri seçilerek doğal frekans değerleri ve mod yapıları üzerindeki etkisi incelenmiştir. (3,663*2,96*12,025)mm boyutlarındaki model üzerinde görsel doğrulama yapılarak belirlenen bu eşik değer aralığı kemik dokusuna ait voksellerin belirlenmesinde kullanılır, bu sayede taşıyıcı dokular diğer dokulardan ayrılır. Dördüncü bölümde, Mikro-BT görüntülerinin dilim kalınlığının sonlu eleman

modelinin doğal frekans değerleri ve mod yapıları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Aynı model dilim kalınlıkları 0,037 mm, 0,074 mm, 0,111 mm ve 0,148 mm seçilerek oluşturulmuştur. Bu bölümde incelenen (6,32*6,993*4,995)mm boyutlarındaki model sonlu elemanlar boyut etkisinden arındırılmıştır. Beşinci bölümde ise, Mikro-BT görüntülerinin dilim kalınlığının sonlu eleman modelinin burkulma davranışı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Burada incelenen (3,7*3,7*4,551) mm boyutlarındaki model sonlu eleman boyut etkilerinden arındırılmadan dilim kalınlığının burkulma değerleri ve mod yapıları üzerindeki etkileri incelenmiştir.

3.0. EŞİK DEĞER SEÇİMİNİN MALZEMENİN DOĞAL FREKANSI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Bu tarz çalışmalarda kemik dokusu veya malzeme seçimi görsel onaylama eşliğinde eşik değer algoritmasının uygulanmasını gerektirir. Ancak görsel onaylama süreci sırasında kişisel farklılıklar sebebi ile eşik değer seçim kararlarında küçük oynamalar olmaktadır. Çalışmanın bu kısmında görsel farklılıklardan kaynaklanabilecek eşik değer farklılıklarının elde edilen modellere ve dolayısı ile analiz sonuçlarına olan etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu bölümde, aynı (L3) omuru numunesine ait Mikro-BT data setinde bulunan ardışık görüntü dosyaları 0,037 mm'lik eşit aralıklar ile sıralanarak planda (ROI) çalışma alanı seçilmiştir. Aynı eleman modeli üzerinde sadece eşik değerler değiştirilerek işlemler yapılmıştır.

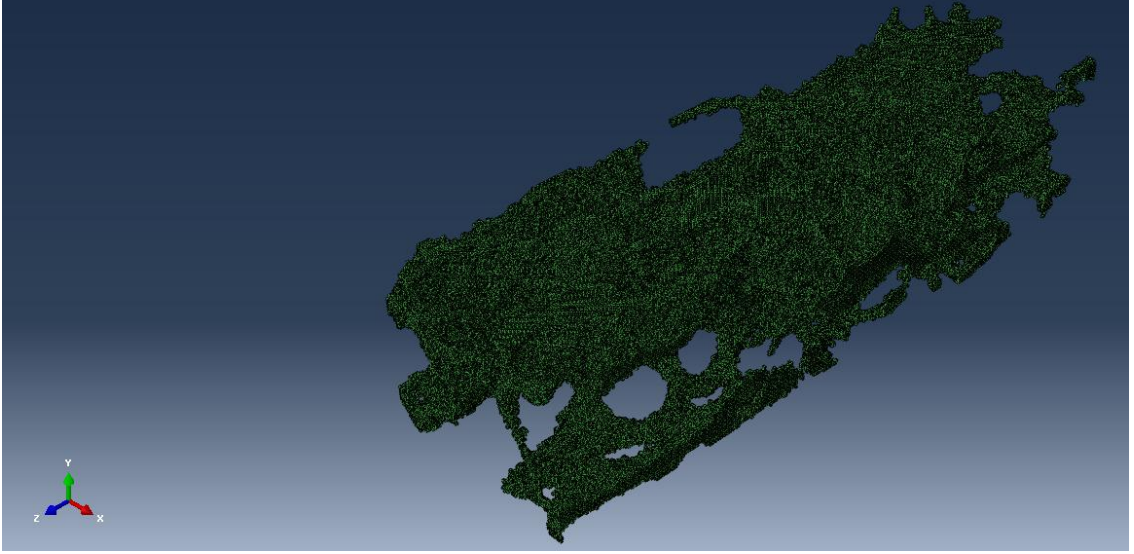
Şekil 3.1. Sistemin eşik değer verilmemiş ve üç farklı eşik değer verilmiş (X-Y düzlemindeki) görüntüleri

Her üç eşik değerli sistem ayrı ayrı ABAQUS® programında çözülmüştür. ABAQUS® programında üç boyutlu solid eleman haline getirilen (3,663*2,96*12,025) mm boyutlarındaki dikdörtgen parçanın malzeme özellikleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

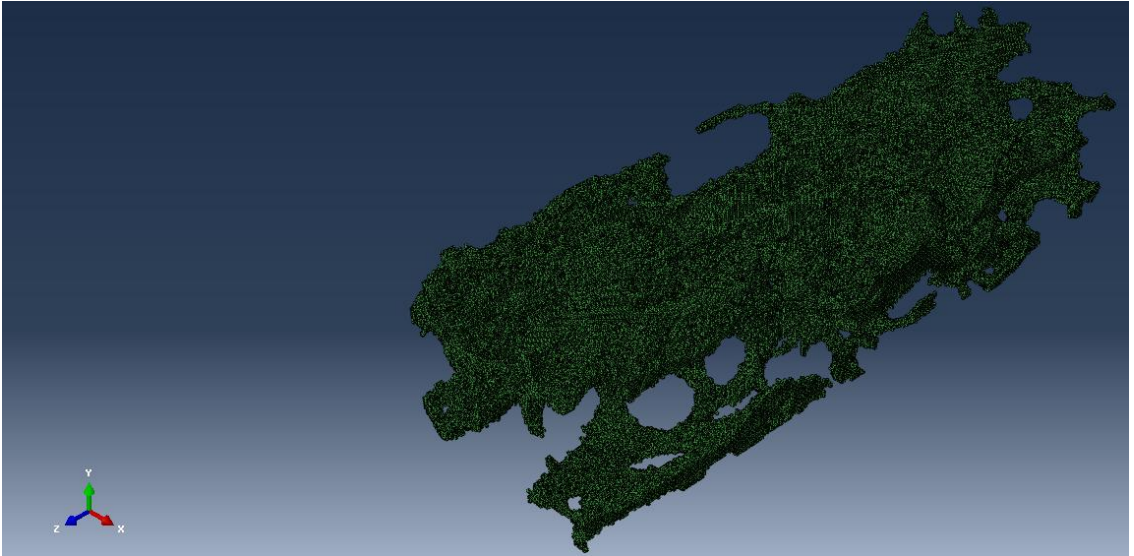
Kütle Yoğunluk Değeri = $1,81 \cdot 10^{-9}$ ton/mm³

Elastisite Modülü = 17200 N/mm²

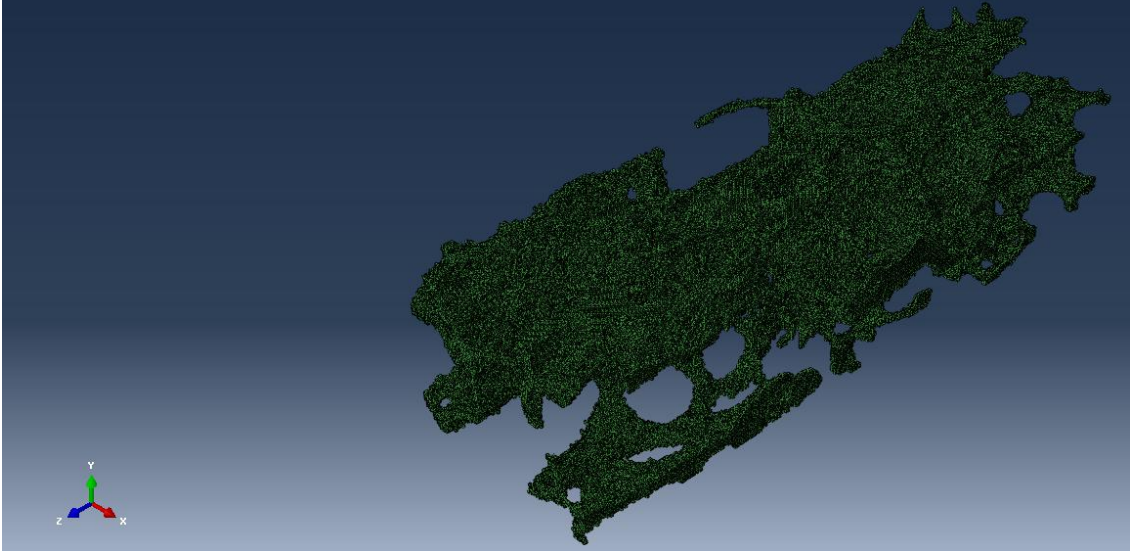
Poisson Oranı = 0,295

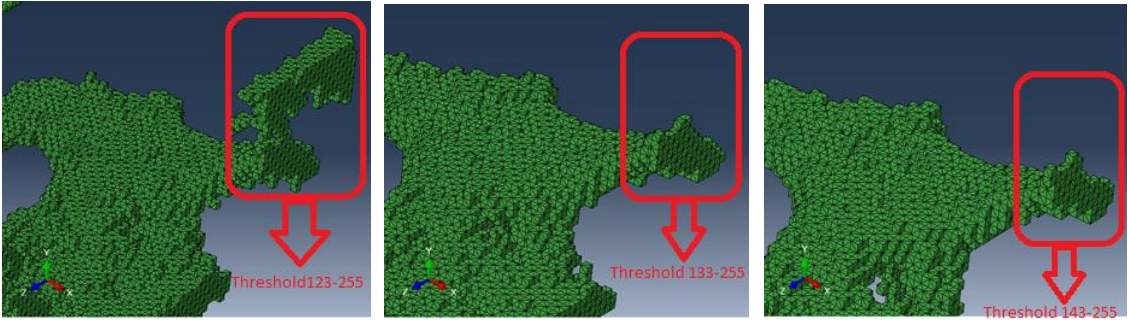
Şekil 3.2. (123-255) Eşik Değer Aralığında Solid Modelin Görünümü

Şekil 3.3. (133-255) Eşik Değer Aralığında Solid Modelin Görünümü

Şekil 3.4. (143-255) Eşik Değer Aralığında Solid Modelin Görünümü

Şekil 3.5. Üç Farklı Eşik Değerli sistemin ABAQUS Programındaki Görüntüleri

Şekil 3.5.'de Threshold yani eşik değer denilen büyüklüğü gözün tolerans aralığı olabilecek üç farklı değer verildiğinde aynı alanda meydana gelen farklılık çok net gösterilmektedir. Görsel doğrulama yapılarak belirlenen bu eşik değer aralığı, kemik dokusuna ait voksellerin belirlenmesinde kullanılır, bu sayede taşıyıcı dokular diğer dokulardan ayrılır. Piksellerin grilik skalasında ki değerleri 0 ile 255 arasındadır. Tam beyazın eşik değeri 255, tam siyahın ise 0'dır. Kullandığımız Mikro-BT görüntü dosyalarında kemikler beyaz renktedir. Bu nedenle 123-255, 133-255, 143-255 aralıkları kullanılmıştır. Bu çalışmada 133, eşik değer olarak alınmış olup, ± 10 tolerans aralığında doğal frekans modlarında nelerin değiştiğine bakılmıştır.

Çizelge 3.1. Üç farklı eşik değerdeki eleman sayıları ve toplam model hacimleri

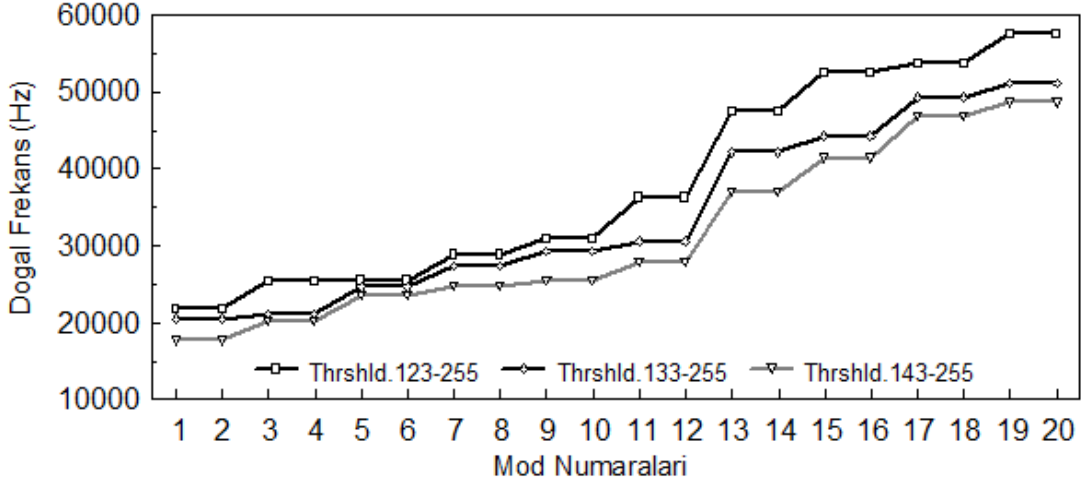
Threshold	123-255	133-255	143-255
Eleman Sayısı (tetrahedral C3D4)	5631620	4974470	4442980
Toplam Model Hacmi mm ³ (Yaklaşık)	57,05	50.39	45,01

Çizelge 3.1.'de görüldüğü üzere, eşik değer seçimi eleman sayısı ve model hacmini değiştirmektedir. Seçilen eşik değerlerden en küçük olanında eleman sayısı ve toplam model hacminin en büyük olduğu görülmektedir.

Üç farklı eşik değer verilerek oluşturulmuş sistemlerin ABAQUS® programında hesaplanmış ilk yirmi doğal frekans moduna ait frekans değerleri ve baz alınan modele göre yüzde farkları Çizelge3.2.'de verilmiştir.

Çizelge3.2. Üç farklı eşik değerdeki doğal frekans modu değerleri ve (133-255) Baz modeline göre yüzde farklılıkları

	Doğal Frekans Değerleri (Hz)			Yüzde Farklar		
	Eşik Değer (123-255)	Eşik Değer (143-255)	Eşik Değer (133-255)	(a) / (c)	(b) / (c)	
	(a)	(b)	(c)			
DOĞAL FREKANS MODLARI	1	21891	17694	20538	%6,587	%-13,847
	2	21891	17694	20538	%6,587	%-13,847
	3	25429	20253	21173	%20,101	%-4,345
	4	25429	20253	21173	%20,101	%-4,345
	5	25583	23556	24616	%3,928	%-4,306
	6	25583	23556	24616	%3,928	%-4,306
	7	28967	24682	27354	%5,896	%-9,768
	8	28967	24682	27354	%5,896	%-9,768
	9	30945	25502	29257	%5,769	%-12,834
	10	30945	25502	29257	%5,769	%-12,834
	11	36387	27896	30572	%19,020	%-8,753
	12	36387	27896	30572	%19,020	%-8,753
	13	47537	37039	42097	%12,922	%-12,015
	14	47537	37039	42097	%12,922	%-12,015
	15	52650	41346	44242	%19,004	%-6,545
	16	52650	41346	44242	%19,004	%-6,545
	17	53758	46714	49293	%9,058	%-5,232
	18	53758	46714	49293	%9,058	%-5,232
	19	57654	48607	51008	%13,029	%-4,707
	20	57654	48607	51008	%13,029	%-4,707

Şekil 3.6. Doğal Titreşim modu Frekans Değerleri

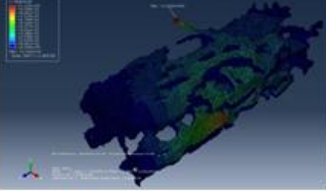
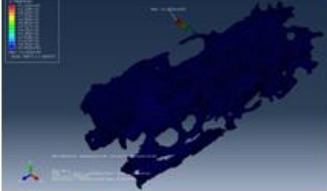

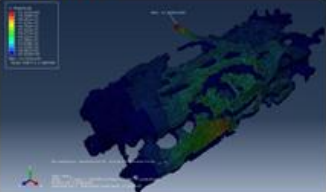

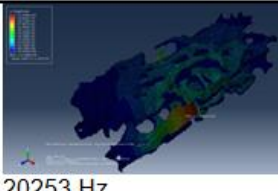
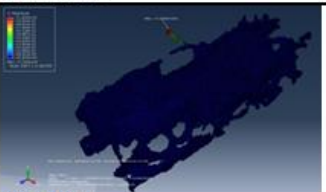
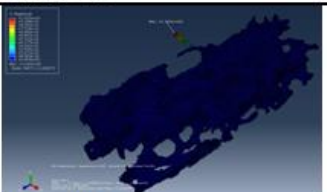
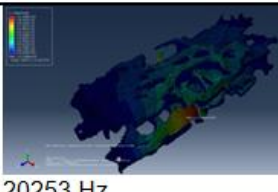

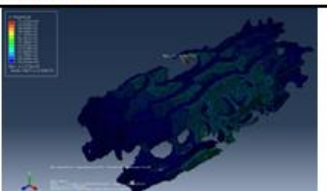

Her üç model de aynı adım aralığına sahip olduğundan, pratikte gözün tolerans aralığı olabilecek üç farklı eşik değeri verilerek oluşturulmuş olduğundan eleman sayısı ve model hacmi değişmektedir.

En küçük (Eşik Değer 123-255) değerinde, doğal frekans değerleri en büyük çıkmıştır. Bu çalışmada Thresold değerleri büyüdükçe doğal frekans değerlerinin küçüldüğü görülmüştür. Beyaz tonların kemik olarak gösterildiğinin bu çalışmaya özel olduğu unutulmamalıdır.

Şekil 3.6.'deki grafiğe ait doğal frekans değerleri, mod şekilleri ve mod şekillerinin en büyük şekil değişimlerinin olduğu bölgeler aşağıdaki çizelgelerde sunulmuştur.

Çizelge3.3. EşikDeğer Seçiminin Malzemenin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi

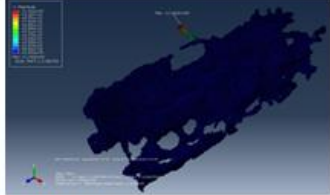
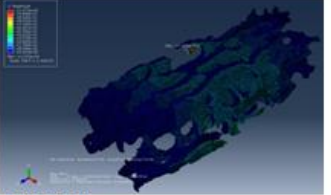

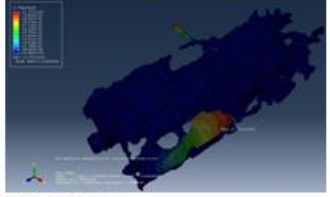
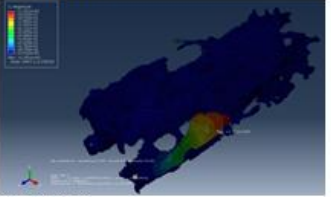

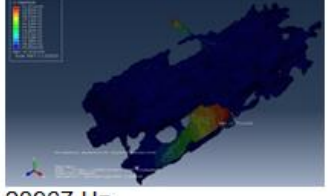
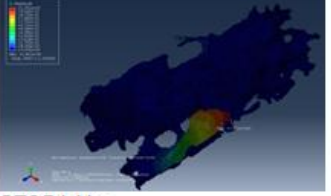

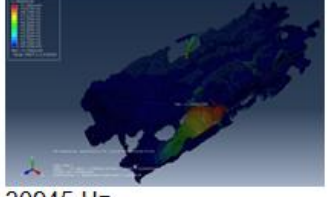
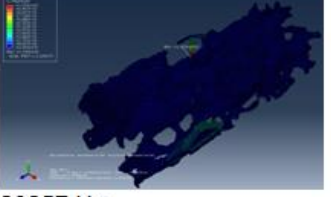

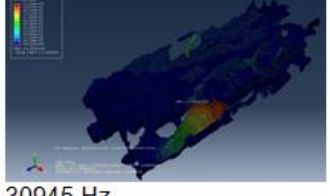
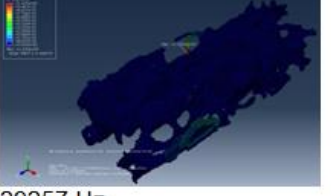

(1. ve 5. Mod Aralığı)

Eşik Değer ler	123-255	133-255	143-255
Mod 1	 21891 Hz	 20538 Hz	 17694 Hz
Mod 2	 21891 Hz	 20538 Hz	 17694 Hz
Mod 3	 25429 Hz	 21173 Hz	 20253 Hz
Mod 4	 25429 Hz	 21173 Hz	 20253 Hz
Mod 5	 25583 Hz	 24616 Hz	 23556 Hz

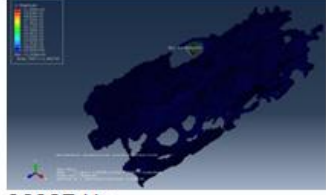
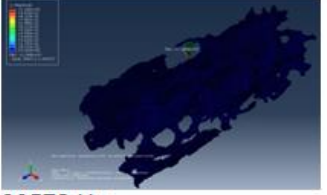
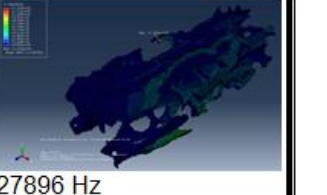

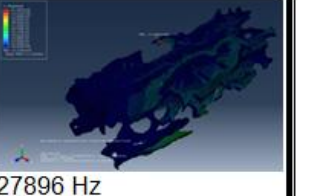
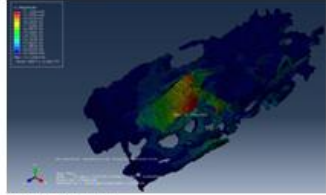
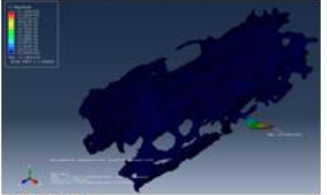
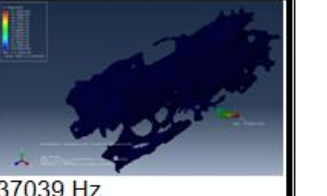
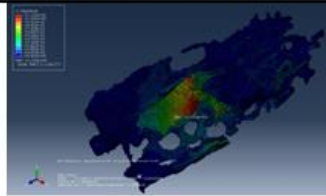

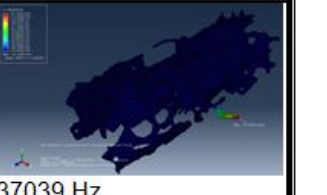
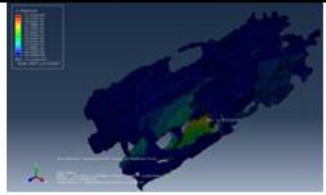
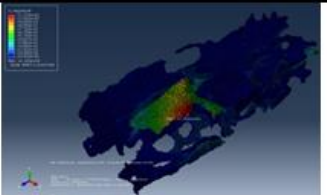
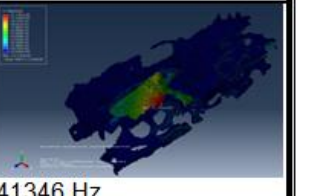
Çizelge3.4. EşikDeğer Seçiminin Malzemenin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi

(6.ve 10. Mod Aralığı)

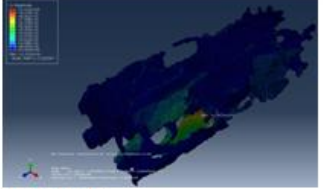
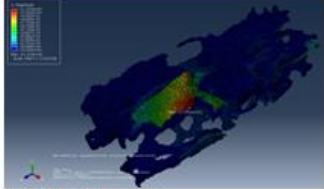
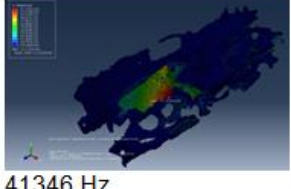
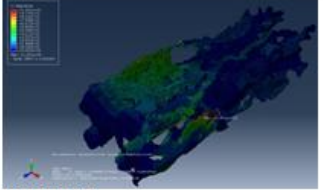
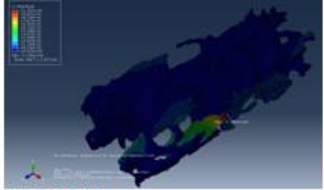
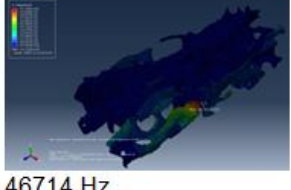
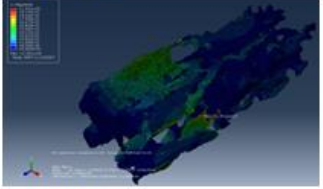
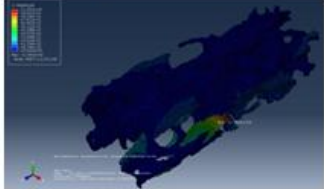
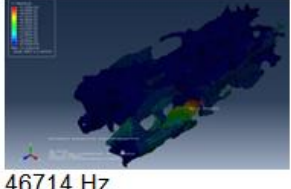
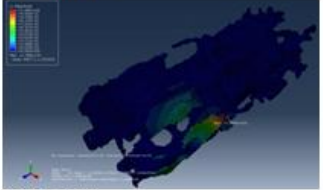
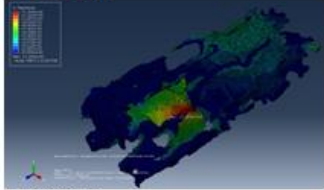
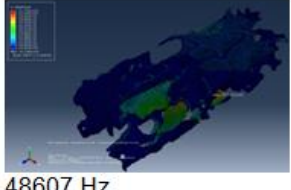
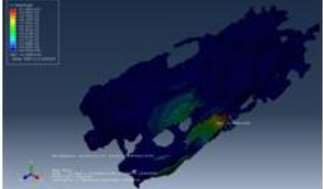
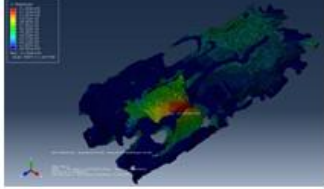
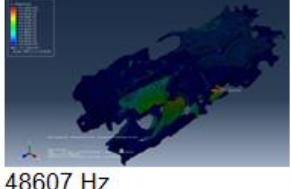
Eşik Değerler	123-255	133-255	143-255
Mod 6	 25583 Hz	 24616 Hz	 23556 Hz
Mod 7	 28967 Hz	 27354 Hz	 24682 Hz
Mod 8	 28967 Hz	 27354 Hz	 24682 Hz
Mod 9	 30945 Hz	 29257 Hz	 25502 Hz
Mod 10	 30945 Hz	 29257 Hz	 25502 Hz

Çizelge3.5. EşikDeğer Seçiminin Malzemenin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi

(11.ve 15. Mod Aralığı)

Eşik Değerler	123-255	133-255	143-255
Mod 11	 36387 Hz	 30572 Hz	 27896 Hz
Mod 12	 36387 Hz	 30572 Hz	 27896 Hz
Mod 13	 47537 Hz	 42097 Hz	 37039 Hz
Mod 14	 47537 Hz	 42097 Hz	 37039 Hz
Mod 15	 52650 Hz	 44242 Hz	 41346 Hz

Çizelge3.6. EşikDeğer Seçiminin Malzemenin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi
(16.ve 20. Mod Aralığı)

Eşik Değerler	123-255	133-255	143-255
Mod 16	 52650 Hz	 44242 Hz	 41346 Hz
Mod 17	 53758 Hz	 49293 Hz	 46714 Hz
Mod 18	 53758 Hz	 49293 Hz	 46714 Hz
Mod 19	 57654 Hz	 51008 Hz	 48607 Hz
Mod 20	 57654 Hz	 51008 Hz	 48607 Hz

Çizelge 3.3., 3.4., 3.5. ve 3.6.'ya bakıldığında aynı modelin sadece eşik değerlerin gözün yanılma sınırlarında değiştirilerek oluşturulmuş modellerinde sadece doğal frekans değerlerinin değişmediği, bununla birlikte aynı mod numarasında mod şekillerinin ve bu mod şekillerinin en büyük şekil değiştirmelerinin olduğu bölgelerinin aynı olmadığı görülmektedir. Bunların aynı mod olabilmesi için tam olarak aynı bölgesinin aynı hareketi yapması gerekmektedir.

Örneğin; 20. moda bakıldığında, mod numarası aynı olmasına rağmen tüm mod şekillerinin ve mod şekillerinin en büyük şekil değişimlerinin olduğu yerin birbirinden farklı olduğu görülmektedir. (Bkz. Ek1)

Bu durum başka bir şekilde değerlendirilecek olursa, bir cisim araya bir diğerinde olmayan ilave mod almıştır. Bu durumun oluşması, eşik değer seçiminin doğal titreşim davranışı üzerindeki etkisinin sadece sayısal değer olarak değil, aynı zamanda mod yapılarının sıralamalarını değiştirecek kadar önemlidir.

4.0. MİKRO-BT GÖRÜNTÜLERİNİN DİLİM KALINLIĞININ SONLU ELEMAN MODELLERİNİN AİT DOĞAL TİTREŞİM DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Sonlu eleman modeli oluşturulacak numunelerin çoğu kez görüntü dataları farklı dilim kalığında olabilmektedir ve bu dilim kalığının modellerin mekanik davranışlarını etkiledikleri düşünülmektedir. Çünkü dilim kalığı artıkça numunenin yapısındaki detaylar hakkındaki bilgi azalmaktadır, gerçekte olmayan yeni bağlantılar veya olan bağlantıların ortadan kalkması gibi durumlar ortaya çıkabilmektedir. Ancak bu durumların malzemenin mekanik davranışına olan etkilerinin ne şekilde olduğunun tespiti hakkında bir karara varmak için bu çalışma yapılmıştır.

Farklı dilim kalınlıklı görüntü datalarının aynı numuneden elde edilecek modellerin mekanik davranışları üzerindeki etkileri incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın bu kısmında görüntü datasının dilim kalığının küçük olması durumu ile büyük olması durumu sonlu eleman boyut etkisinden arındırılarak incelenmiştir.

Herbir modelin dilim kalığı farklıdır, ancak sonlu eleman büyüklükleri aynıdır. Bu sayede herbir farklı modelde ki sonlu eleman boyut farklılıklarından kaynaklanacak olan sapmaların önüne geçilmiştir. Sadece dilim kalığına bağlı olarak ortaya çıkacak olan dış geometrilerin ve modellerin mekanik davranışları incelenmiştir.

İlk model voxel tabanlı sonlu elemanlar methoduna göre yapılmış olup, Altıntaş ve Erdem (2012) tarafından önerilen modifiye edilmiş voxel tabanlı sonlu elemanlar methodu kullanılmıştır.

Bu bölümde, L3 omuru numunesine ait Mikro-BT data setinde bulunan ardışık görüntü dosyaları, ilk önce ardışık olarak hiçbir dilim atlanmadan malzeme özellikleri girilerek ABAQUS® programında üç boyutlu solid model oluşturulmuş ve oluşan elemanın ilk 20 doğal frekans modu hesaplanmıştır. Daha sonra dilimlerden birer, ikişer ve üçer atlamalı olarak görüntü dataları çıkartılmış, çıkartılan data yerine aynı sayıda varolan bir önceki görüntü datası bozulmamış numunedeki dilim kalığında kopyalanarak eleman boyutu korunmuş ve herbir sistem için doğal frekans değerleri hesaplanmıştır.

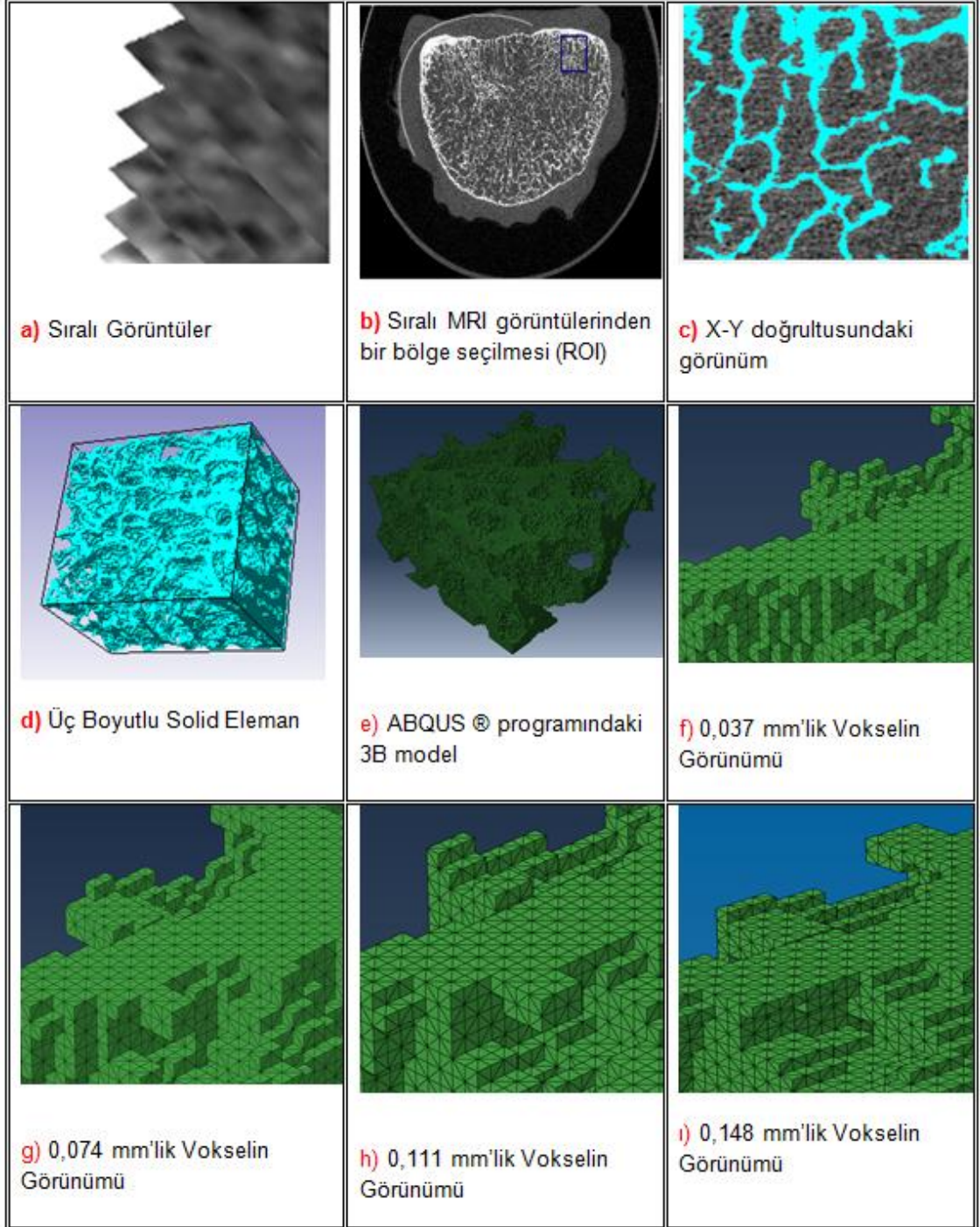
ABAQUS® programında üç boyutlu solid eleman haline getirilen 6,327 mm*6,993 mm*4,995 mm boyutlarındaki parçanın malzeme özellikleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Kütle Yoğunluk Değeri = $1,81 \cdot 10^{-9}$ ton/mm³

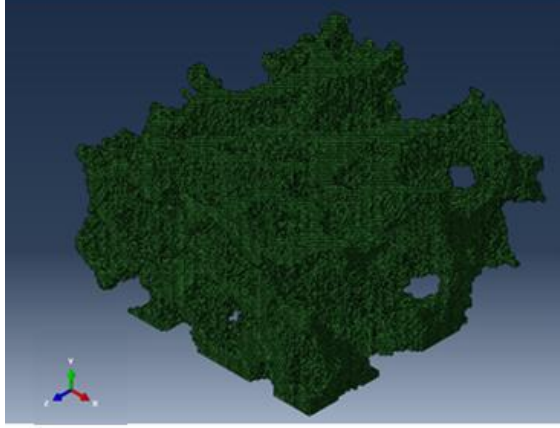
Elastisite Modülü = 17200 N/mm²

Poisson Oranı = 0,295

Aşağıda söz konusu işlem sırası şekiller ile gösterilmektedir.

Şekil 4.1. BT görüntülerinin işlenerek 3B solid modelin elde edilmesindeki işlem sırası

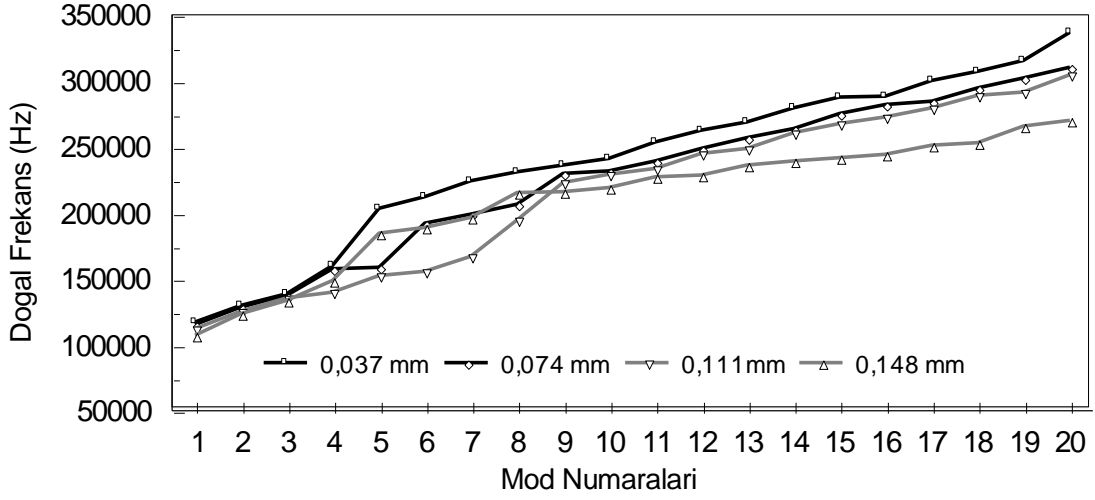

Şekil 4.2. Solid Modelin Görünümü

Dört farklı dilim kalınlığı verilerek oluşturulmuş sistemlerin ABAQUS® programında hesaplanmış ilk yirmi doğal frekans moduna ait frekans değerleri çizelge 4.1.'de verilmiştir.

Çizelge 4,1. Dört Farklı Dilim Kalınlığında Oluşan Doğal Frekans Modu Değerleri ve 0,037 mm Baz Modele Göre Yüzde Farkları

Dilim Kalınlığı (mm)	Doğal Frekans Değerleri (Hz)				Yüzde Farklar			
	0,037 (a)	0,074 (b)	0,111 (c)	0,148 (d)	(b) / (a)	(c) / (a)	(d) / (a)	
DOĞAL FREKANS MODLARI	1	117894	115916	112566	107450	%-1,677	%-4,519	%-8,858
	2	129990	128817	125996	123905	%-0,902	%-3,072	%-4,681
	3	138905	137691	135550	133944	%-0,873	%-2,415	%-3,571
	4	160151	157623	140176	148997	%-1,578	%-12,472	%-6,964
	5	203848	158829	152376	184779	%-22,084	%-25,250	%-9,354
	6	212605	192223	156103	189286	%-9,586	%-26,576	%-10,968
	7	224618	199499	167253	196613	%-11,182	%-25,538	%-12,467
	8	231584	206720	195077	215592	%-10,736	%-15,764	%-6,905
	9	236735	230062	223562	216502	%-2,818	%-5,564	%-8,546
	10	241457	232327	229509	219664	%-3,781	%-4,948	%-9,025
	11	254059	239796	233949	227415	%-5,614	%-7,915	%-10,487
	12	263017	249321	245082	228884	%-5,207	%-6,818	%-12,977
	13	268901	257400	249123	236565	%-4,277	%-7,355	%-12,025
	14	279696	264420	261018	239779	%-5,461	%-6,677	%-14,271
	15	288034	275412	268133	241888	%-4,382	%-6,909	%-16,021
	16	288686	282567	273185	244954	%-2,119	%-5,369	%-15,148
	17	300669	284612	279928	251617	%-5,340	%-6,898	%-16,314
	18	307581	295025	289433	253626	%-4,082	%-5,900	%-17,541
	19	315500	302579	292060	266061	%-4,095	%-7,429	%-15,670
	20	336940	310782	304832	270258	%-7,763	%-9,529	%-19,790

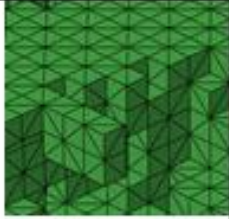
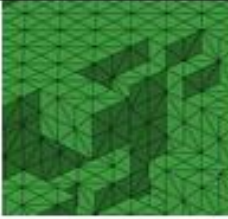
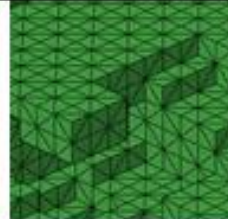
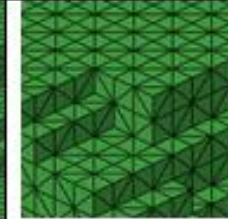

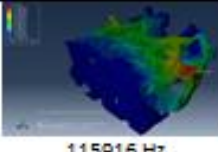
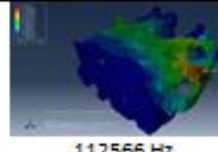
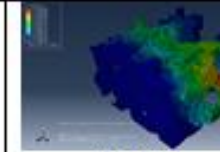
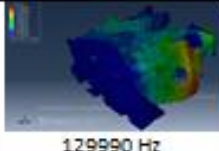
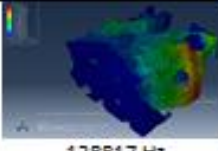

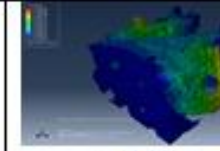
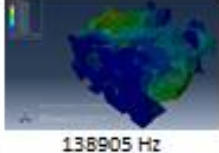
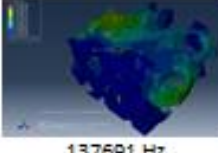
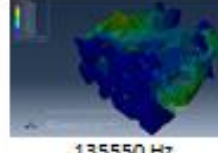
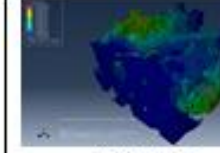
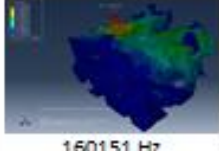

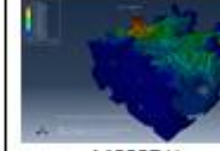

Şekil 4.3. Doğal Titreşim Modu Frekans Değerleri

Şekil 4.3.'de görülen grafikte, dilim kalınlıkları farklı 0,148 mm, 0,111 mm, 0,074 mm ve 0,037 mm olan modellerden türetilen dış geometri sınırları ve hacimleri aynı olmasına rağmen sonlu eleman boyutları $0,037 \times 0,037 \times 0,037 \text{ mm}^3$ 'e düşürülen modeller karşılaştırılmış olup, sonlu eleman boyutu düşürülmüş modellerin doğal titreşim modlarına ait frekans değerleri genel olarak daha düşük değerlerde ortaya çıkmasına rağmen, buna uymayan modlarda vardır. Örnek vermek gerekirse, dilim kalınlığı 0,148 mm olan modelin ilk 3 doğal titreşim modu, dilim kalınlığı 0,111 mm olan modelden daha düşüktür. Bu durum tüm modlar için geçerli olmayıp yüksek modlarda karmaşık ve düzensiz bir durum gözlenmektedir. Ancak incelenen kalınlıktaki tüm modlar dilim kalınlığının artması ile genel olarak daha yüksek frekans değerlerinde ortaya çıkmaktadırlar.

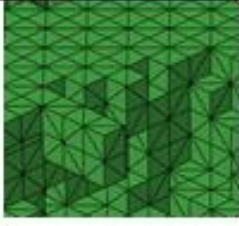

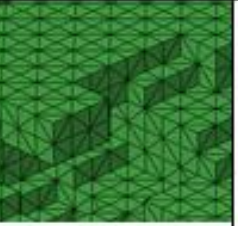
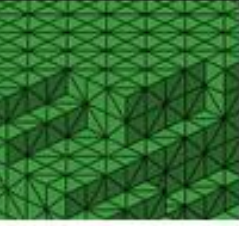

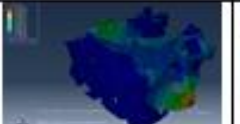

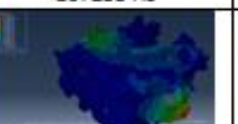

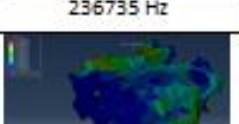

Şekil 4.3.'daki grafiğe ait doğal frekans değerleri, mod şekilleri ve mod şekillerinin en büyük şekil değişimlerinin olduğu bölgeler çizelge 4.2.' de sunulmuştur.

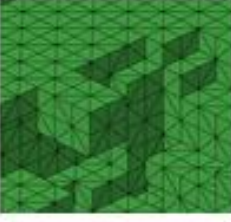
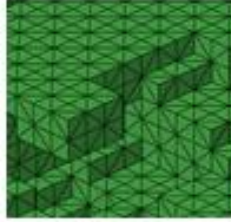
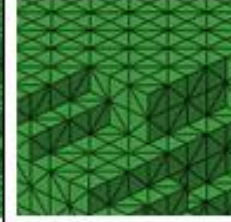
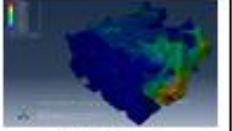
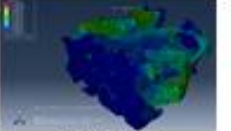
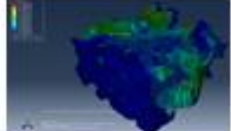

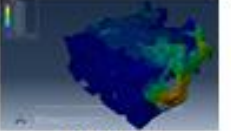
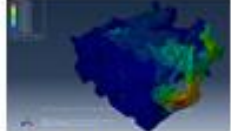

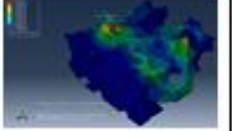
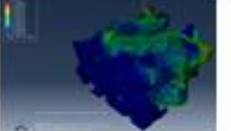
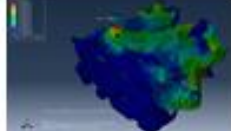

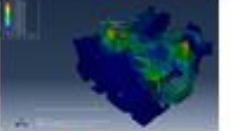
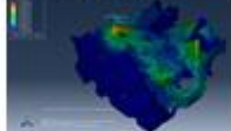
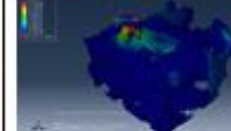
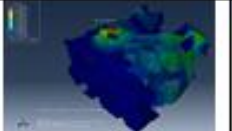

Çizelge 4.2. Dilim kalınlığının Modelin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi
(1. ve 5. Mod Aralığı)

Ağ Tipi				
Dilim kalınlığı	0,037mm	0,074 mm	0,111mm	0,148 mm
Sonlu Eleman Boyutu	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037
Mod 1	 117894 Hz	 115916 Hz	 112566 Hz	 107450 Hz
Mod 2	 129990 Hz	 128817 Hz	 125996 Hz	 123905 Hz
Mod 3	 138905 Hz	 137691 Hz	 135550 Hz	 133944 Hz
Mod 4	 160151 Hz	 157623 Hz	 140176 Hz	 148997 Hz
Mod 5	 203848 Hz	 158829 Hz	 152676 Hz	 184779 Hz

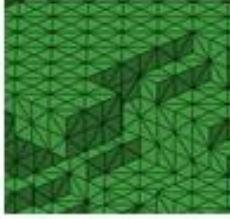
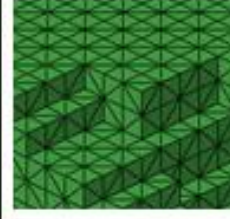
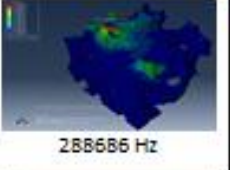

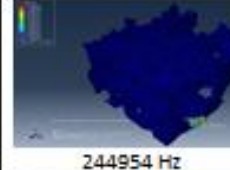

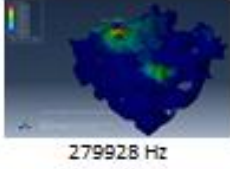
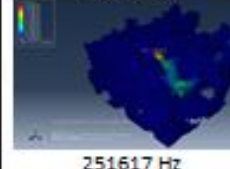
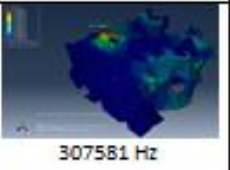

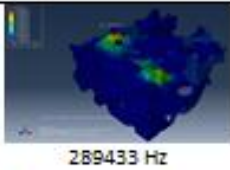
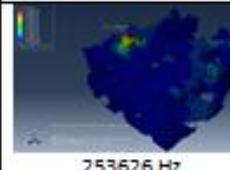
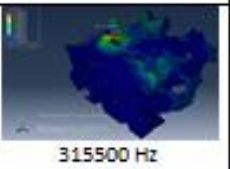
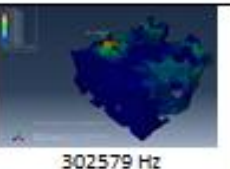
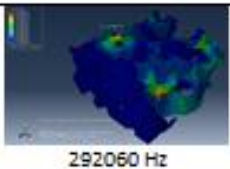
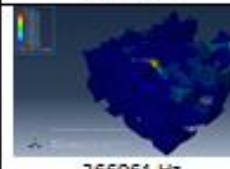
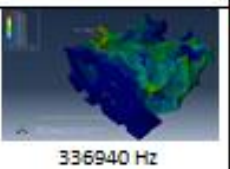
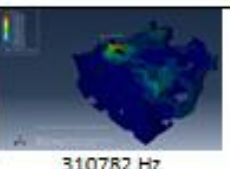
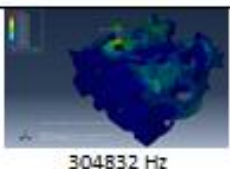
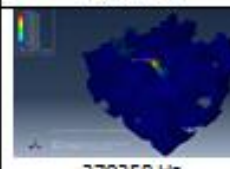
Çizelge 4.3. Dilim kalınlığının Modelin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi
(6. ve 10. Mod Aralığı)

Ağ Tipi				
Dilim kalınlığı	0,037 mm	0,074 mm	0,111 mm	0,148 mm
Sonlu Eleman Boyutu	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037
Mod 6	 212605 Hz	 192223 Hz	 156103 Hz	 189286 Hz
Mod 7	 224618 Hz	 199499 Hz	 167253 Hz	 196613 Hz
Mod 8	 231584 Hz	 206720 Hz	 195077 Hz	 215592 Hz
Mod 9	 236735 Hz	 230062 Hz	 223562 Hz	 216502 Hz
Mod 10	 241457 Hz	 232327 Hz	 229509 Hz	 219664 Hz

Çizelge 4.4. Dilim kalınlığının Modelin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi
(11. ve 15. Mod Aralığı)

Ağ Tipi				
Dilim kalınlığı	0,037 mm	0,074 mm	0,111 mm	0,148 mm
Sonlu Eleman Boyutu	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037
Mod 11	 254059 Hz	 239796 Hz	 233949 Hz	 227415 Hz
Mod 12	 263017 Hz	 249321 Hz	 245082 Hz	 228884 Hz
Mod 13	 268901 Hz	 257400 Hz	 249123 Hz	 236565 Hz
Mod 14	 279696 Hz	 264420 Hz	 261018 Hz	 239779 Hz
Mod 15	 288034 Hz	 275412 Hz	 268133 Hz	 241888 Hz

Çizelge 4.5. Dilim kalınlığının Modelin Doğal Frekansları Üzerindeki Etkisi
(16. ve 20. Mod Aralığı)

Ağ Tipi				
Dilim kalınlığı	0,037 mm	0,074 mm	0,111 mm	0,148 mm
Sonlu Eleman Boyutu	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,037
Mod 16	 288686 Hz	 282567 Hz	 273185 Hz	 244954 Hz
Mod 17	 300669 Hz	 284612 Hz	 279928 Hz	 251617 Hz
Mod 18	 307581 Hz	 295025 Hz	 289433 Hz	 253626 Hz
Mod 19	 315500 Hz	 302579 Hz	 292060 Hz	 266061 Hz
Mod 20	 336940 Hz	 310782 Hz	 304832 Hz	 270258 Hz

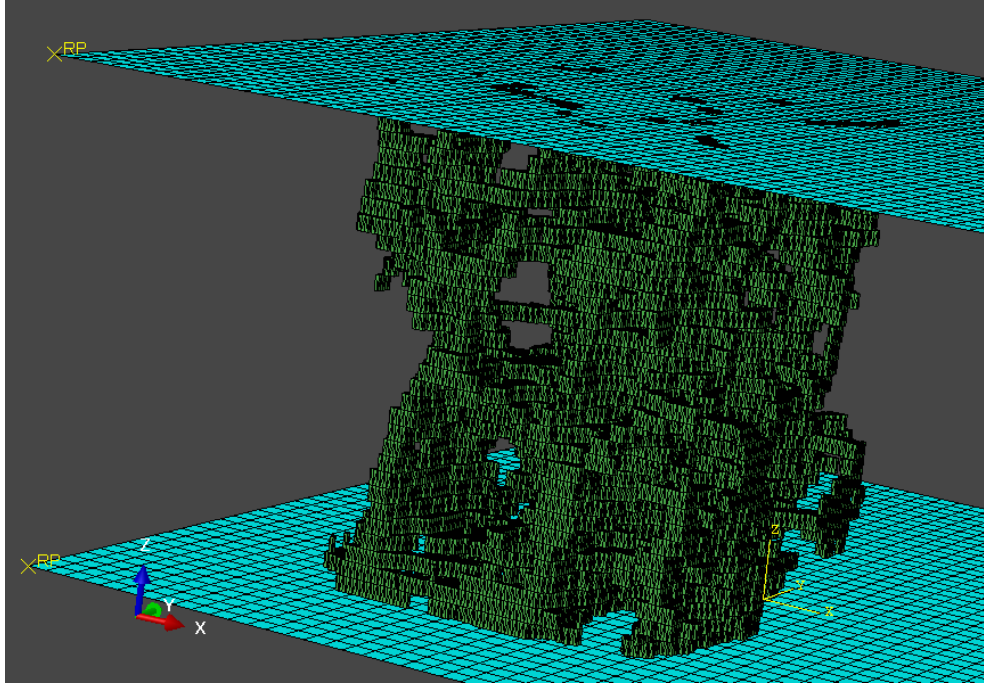
Çizelge 4.2., 4.3., 4.4. ve 4.5.'e bakıldığında farklı dilim kalınlıklarında aynı mod numarasında mod şekilleri ve mod şekillerinin en büyük şekil değişimlerinin olduğu bölgelerin aynı olmadığı görülmektedir. Bunların aynı mod olabilmesi için tam olarak aynı bölgesinin aynı hareketi yapması gerekmektedir.

Örneğin, 7. Moda bakıldığında, mod numarası aynı olmasına rağmen tüm mod şekillerinin ve mod şekillerinin en büyük şekil değişimlerinin olduğu yerin birbirinden farklı olduğu görülmektedir.(Bkz. Ek.2)

Bu, bir diğer bakış açısı ile bir cisim araya bir diğerinde olmayan ilave mod almıştır. Bu durumun oluşması, incelenen parametrenin yani dilim kalınlığının doğal titreşim davranışı üzerindeki etkisi sadece sayısal değer olarak değil aynı zamanda mod yapılarının sıralamalarını değiştirecek kadar önemlidir.

5.0. MİKRO-BT GÖRÜNTÜLERİNİN DİLİM KALINLIĞININ SONLU ELEMAN MODELLERİNİN BURKULMA DAVRANIŞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Bu bölümde, dilim kalınlıklarının sonlu eleman modellerinin burkulma davranışına olan etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. İncelenen modlarda doğrudan anizotropik vokseller kullanılmıştır. Bu sebeple önceki titreşim örneğinden farklı olarak sonuçlar sonlu eleman boyut etkisinden arındırılmamıştır. Bu durum güncel problemlerde gözardı edilerek yapılan analizlere karşılık gelmektedir.

Şekil 5.1. Solid modelin görünümü

Yapılan çalışma bir özdeğer özvektör problemi olup, malzeme özellikleri, etkililen yük ve sınır koşulları aşağıda açıklanmaktadır. Uygulanan P_z yükü referans noktasından etkililmiştir.

RP (Üst)

$\delta_x = \delta_y = 0$ deplasman

$\theta_x = \theta_y = \theta_z = 0$ dönme

$P_z = 1$ N

RP (alt)

$\delta_x = \delta_y = \delta_z = 0$ deplasman

$\theta_x = \theta_y = \theta_z = 0$ dönme

Burkulma Analizindeki Malzeme Değerleri:

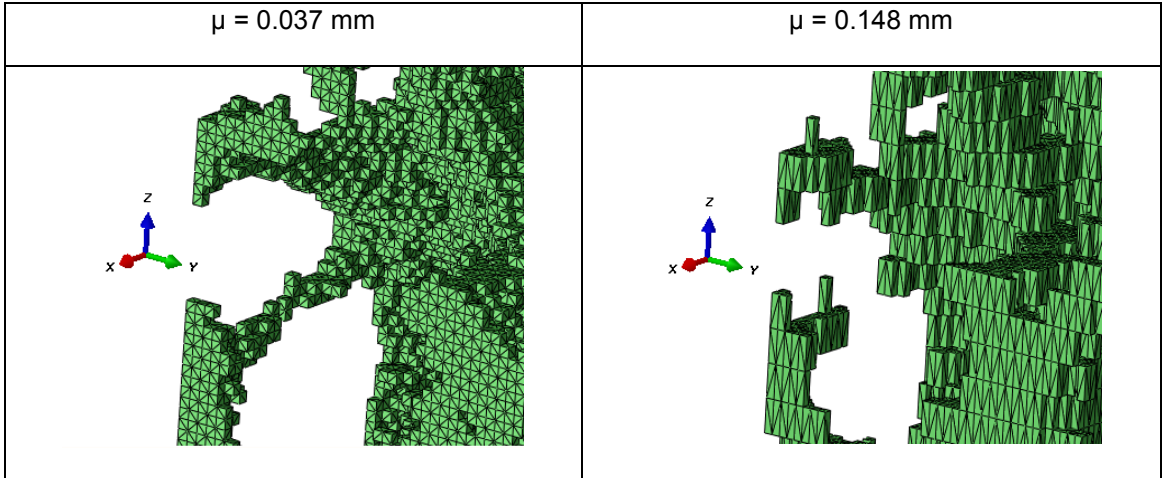
Kütle Yoğunluk Değeri (ρ) = $1,75 \cdot 10^{-9}$ ton/mm³

Elastisite Modülü (E) = 17250 N/mm²

Poisson Oranı (ν) = 0,28

Ele alınan numune iki plak arasında sıkıştırılmış olup, altta ki plak ankastre mesnet olarak modellenerek rijit hale getirilmiştir. Üstteki plağın ise sadece z doğrultusunda hareketine izin verilmiş olup yükte bu doğrultuda etkilmiştir.

Alt ve üstteki levhalar rijittir. Bu levhalar rijit olduğu için üzerlerinde gerilme oluşmaz, esneme olmaz. Numune ile levhalar temas noktalarından birbirine bağlanmıştır. Numunenin levhaların içerisinde geçmemesi için model oluşturulurken düğüm noktaları birbirine bağlanmıştır.

Şekil 5.2. Farklı dilim kalınlıklarındaki modelin görünümü

Elde edilen sonuçlar yorumlanırken dilim kalınlığının modelin morfolojisini ne şekilde etkilediğinin de bilinmesi faydalı olacaktır. Aynı çalışma bölgesinin 0.037 mm ve 0.148 mm lik dilim kalınlıklarının kullanılarak elde edilmiş solid modellerdeki görünüşleri şekil 5.2.'de verilmiştir. Model geometrilerinin morfolojik olarak incelenmesi durumunda 0.037 mm aralıklı taramadan elde edilen modelin üzerinde olan bir bölümün 0.148 mm tarama aralığına sahip modelde olmadığı veya bunun tersinin olduğu geometrik yapılar görülmektedir.

Çizelge 5.1. Farklı dilim kalınlıklarındaki yapısal değerler

	Voksel Boyutu (mm)			
	0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,074	0,037x0,037x0,0111	0,037x0,037x0,0148
	(a)	(b)	(c)	(d)
Yüzey alanı (mm²)	254.948885	239.487392	231.20494	229.542972
Hacim (mm³)	8.49633197	8.54617423	8.5596987	8.67483268

Fakat genel olarak Çizelge 5.2. deki sonuçlarla, Çizelge 5.1. deki (alan hacim) yapısal görünüm birlikte değerlendirilirse adım aralığının sık olduğu Çizelge 5.1.a daki solid modelin Çizelge 5.1. b deki ne göre daha büyük bir yüzey alanına sahip olması sebebi ile daha çok ayrıntıyı barındırdığı anlaşılmaktadır. Öte yandan daha az ayrıntılı olan Çizelge 5.1. b deki model daha az yüzey alanına sahip olmasına rağmen Çizelge 5.1.a ya göre daha büyük bir hacme sahiptir.

Çizelge 5.2. Voksel Boyutları için Burkulma Yükleri

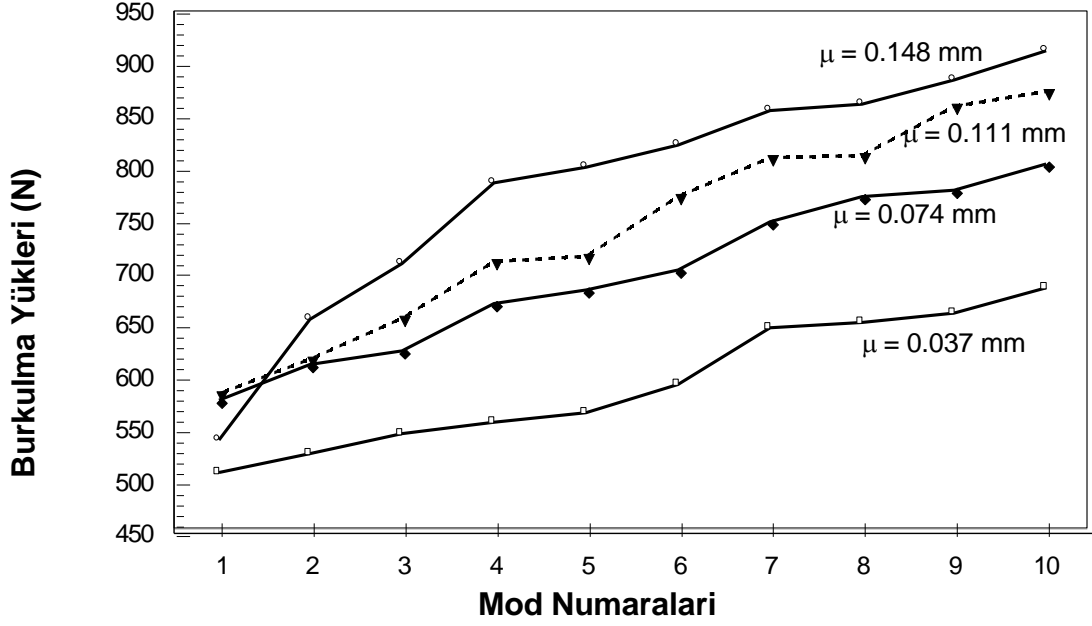
		Voksel Boyutları (mm)			
		0,037x0,037x0,037	0,037x0,037x0,074	0,037x0,037x0,111	0,037x0,037x0,148
Burkulma Modları	1	508.79	577.57	584.29	539.79
	2	527.14	611.85	616.80	655.58
	3	546.14	625.49	656.08	708.12
	4	556.56	670.78	710.85	785.98
	5	565.86	683.09	715.23	800.76
	6	592.79	702.38	772.54	821.77
	7	647.30	748.37	810.15	855.37
	8	652.43	773.24	811.75	861.18
	9	661.14	778.34	858.84	884.04
	10	685.45	803.60	873.33	912.78

Çizelge 5.1.'de farklı,yönlere bağlı boyut oranına sahip vokseller kullanılarak elde edilmiş modellerin temel geometrik özellikleri verilmiştir. Dilim Kalınlığının artması ile birlikte toplam yüzel alanı % 9.965 azalmış, hacim ise % 2.101 oranında artmıştır. Bu sonuçlar aynı kemik yapısının farklı ROI nin kullanıldığı Altıntas (2011-b) çalışmadaki sonuçlar ile uyumludur.

Çizelge 5.2. de ise ilk on moddaki burkulma yükleri dilim kalınlığına bağlı olarak verilmiştir ve tablo incelendiğinde dilim kalınlığı azaldıkça ilk on burkulma modu aralığı daralmıştır. Birinci mod hariç diğer tüm modların ortaya çıktığı burkulma yükleri dilim kalınlığının artması ile artmıştır.

Burkulma problemlerinin sonuçları doğrudan yapısal rijitlik ile bağlantılıdır. Fakat yapısal rijitlik değerleri hacim ve yüzey alanı değerlerinden dolayı olarak etkilensede malzemenin yapısal dağılım şekli ve biçiminden büyük ölçüde etkilenmektedir. Özellikle biyolojik yapılar söz konusu olduğunda doğal bir optimizasyon söz konusudur. Örneğin en az malzeme ve dolayısı ile en az ağırlıkla en çok yükü taşıyabilecek mikro taşıyıcı mimariler sıklıkla araştırma konusu olmaktadır. Bu sebeple sadece en kesit alanı toplam yüzey alanı ve toplam hacim gibi geometrik büyüklüklerin tek başına doğrudan sistemin mekanik davranışını belirleyebileceğini özellikle organik yapılar için bir kural olarak söylenmesi doğru olmayabilir. Bunun yerine konuyla ilgili teorik model sonuçlarını incelemek tek başına geometrik tanımlamalara bakmaktan daha doğru sonuçlar verebilir.

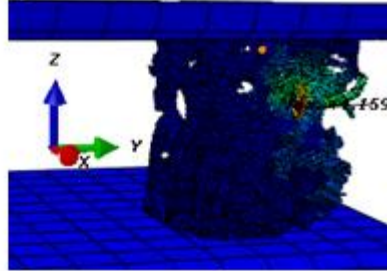
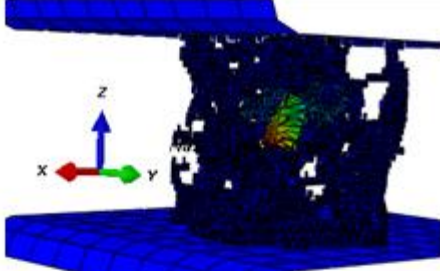
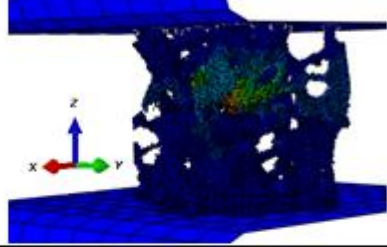
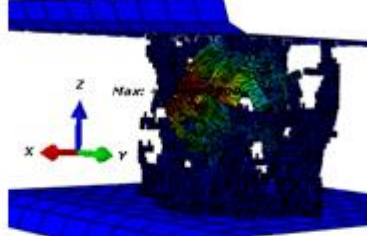
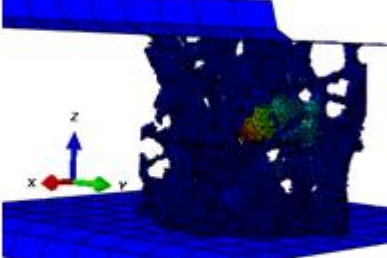
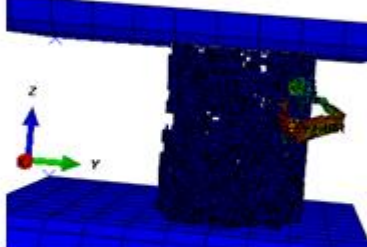
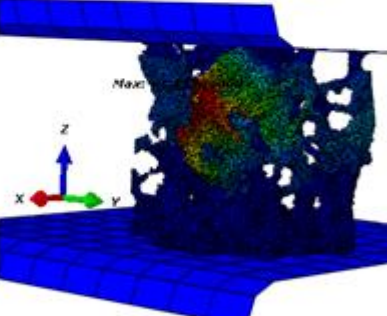
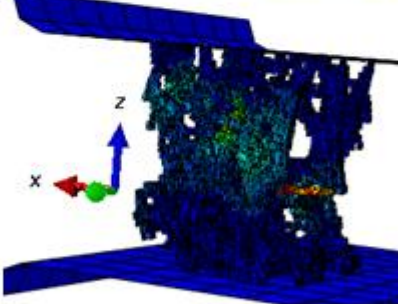
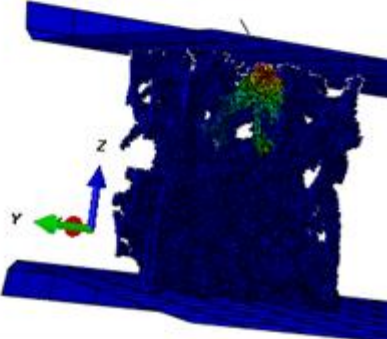
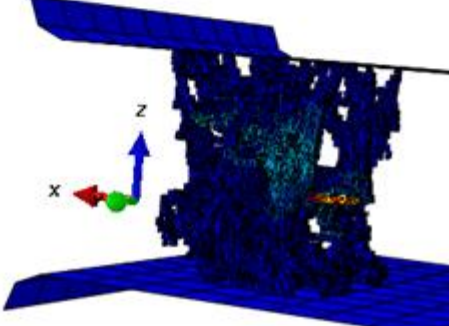
Şekil 5.3. Burkulma Modu Yük Değerleri

Bu ve benzeri düzensiz değerleri anlamlandırabilmek için mod yapılarının değişim trendlerinin daha açık görülebilmesi için Şekil 5.3.'ün incelenmesi faydalı olabilir. Grafik incelenirse birinci burkulma moduna ait yük değerleri diğer modlara ait yük değerlerine göre düzensizlik göstermektedir ve burkulma yükü değerlerinin sıralaması diğer modlardan farklıdır. Birinci burkulma modu hariç inceleme kapsamındaki diğer modlar için konuşulması gerekirse modelin hassasiyeti azaldıkça (dilim kalınlığı arttıkça) burkulma yüklerinin artması tehlikeli bir durumu işaret eder. Bir diğer deyişle çalışma hassaslaştıkça burkulma yüklerine yukarıdan yakınsama olurki bu durum analizden elde edilen yük taşıma kapasitesini gerçektekenden fazla olarak tespit edilmesi demektir.

Altıntaş (2011-b) tarafından incelenen doğal titreşim probleminin yapısı da bu çalışmada incelenen problem gibi bir özdeğer özvektör problemidir. Her ne kadar incelenen büyüklükler tamamen farklı olsada sistematik açıdan özdeğerlerin özvektörlerden bağımsız olarak incelenmemesi gerektiği Altıntaş tarafından açıkça ortaya konmuştur.

Bu çalışmada burkulma yüklerine eşlik eden burkulma modu şekilleride incelenmiş olup Çizelge 5.3. de burkulma yükü değeri ilgili mod şekli ile birlikte sunulmuştur.

Çizelge 5.3. Burkulma Yükleri ve Mod Şekilleri

BURKULMA YUKLERI VE ŞEKILLERİ			
	$\mu = 0.037 \text{ mm}$	$\mu = 0.148 \text{ mm}$	
Mode 1-508.79 N.		Mode 1-539.79 N.	
Mode 2-527.14 N.		Mode 2-655.58 N.	
Mode 3-546.14 N.		Mode 3-708.12 N.	
Mode 4-556.56 N.		Mode 4-785.98 N.	
Mode 5-565.86 N.		Mode 5-800.76 N.	

Çizelge 5.3.' de mod şekilleri ile burkulma yükü değerleri beraberce değerlendirildiğinde oldukça ilginç sonuçlar ortaya çıkmıştır. Şöyleki standart prizmatik cisimlerdeki mod yapılarından farklı olarak genel bir mod yapısından bahsedilememektedir ve aynı mod numarasına sahip olan mod şekilleri birbirlerinden farklı mod yapılarına aittir. Farklı modeller farklı mod yapılarına sahiptir. Bu sebeple sadece mod numarasına ve burkulma yükü değerine bakarak bir yorumda bulunmak yanlış çıkarımlara yol açabilir.

Örneğin, 4. moda bakıldığında, mod numarası aynı olmasına rağmen tüm mod şekillerinin birbirinden farklı olduğu görülmektedir.(Bkz. Ek 3)

Bu durum, başka bir deyişle bir cismin araya bir diğerinde olmayan ilave mod almış olduğunun göstergesidir. Bu durumun oluşması, incelenen parametrenin yani dilim kalınlığının burkulma davranışı üzerindeki etkisi sadece sayısal değer olarak değil aynı zamanda mod yapılarının sıralamalarını değiştirecek kadar önemlidir.

6.0. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu tez kapsamında, Mikro-BT görüntülerinden solid model oluşturulması sırasında kullanılan görüntü işlem prosedürleri kapsamında kullanılan parametrelerin voksel tabanlı sonlu eleman modellerinin doğal titreşim ve burkulma davranışları üzerinde durulmuştur.

Eşik değer incelemesinin sonuçları ortaya koymuştur ki, voksel tabanlı sonlu eleman modellerinin doğal titreşim davranışları sadece doğal frekans değerlerini değil, aynı zamanda mod şekillerinin sıralamasını da değiştirmiştir. Gözün tolerans aralığı sayılabilecek eşik değerlerinde doğal frekans değerlerinin ne kadar çok değiştiği, eşik değer büyüdükçe doğal frekans değerinin küçüldüğü görülmüştür. Hatta sadece doğal frekans değerlerinin değil, aynı zamanda farklı eşik değerinde aynı mod numarasındaki mod şekillerinin ve en büyük şekil değişiminin olduğu bölgelerin aynı olmadığı görülmüştür.

Aynı şekilde dilim kalınlığında değişmesi doğal frekans değerlerini etkilemiştir. Dilim kalınlıkları farklı 0,148mm, 0,111 mm, 0,074 mm, 0,037 mm olan modellerden türetilen dış geometri sınırları ve hacimleri aynı olmasına rağmen sonlu eleman boyutları 0,0037x0,037x0,037 mm³'e düşürülen modeller karşılaştırılmış olup, sonlu eleman boyutu düşürülmüş modellerin doğal titreşim modlarına ait frekans değerleri genel olarak daha düşük değerlerde ortaya çıkmasına rağmen, buna uymayan modlarda vardır. Ayrıca dilim kalınlığı değişiminde sadece doğal frekans değerlerinin değil, aynı zamanda farklı eşik değerinde aynı mod numarasındaki mod şekillerinin ve en büyük şekil değiştirmenin olduğu bölgelerin aynı olmadığı görülmüştür.

Dilim kalınlığı değişiminin burkulma analizi üzerinde etkisi incelendiğinde ise, dilim kalınlığı azaldıkça ilk on burkulma modlarının ortaya çıktığı yük aralığı daralmıştır. Birinci mod hariç diğer tüm modların ortaya çıktığı burkulma yükleri dilim kalınlığının artması ile artmıştır.

Burkulma yükü değerleri ile mod şekilleri birlikte değerlendirildiğinde oldukça ilginç sonuçlar ortaya çıkmıştır. Şöyle ki, standart prizmatik cisimlerdeki mod yapılarından farklı olarak genel bir mod yapısından bahsedilememektedir ve aynı mod numarasına sahip olan mod şekilleri birbirinden farklı mod yapılarına aittir. Farklı modeller farklı mod yapılarına sahiptir. Bu sebeple sadece mod numarasına ve burkulma yükü değerine bakarak bir yorumda bulunmak yanlış çıkarımlara yol açabilir. Başka bir deyişle bir cismin araya bir diğerinde olmayan ilave mod almış olduğunun göstergesidir. Bu durumun oluşması, incelenen parametrelerin yani dilim kalınlığının burkulma davranışı üzerindeki etkisi sadece sayısal değer olarak değil aynı zamanda mod yapılarının sıralamalarını değiştirecek kadar önemlidir.

Bu tez çalışmanın genel sonucu olarak söylenebilirki, voksel tabanlı sonlu elemanlar uygulamalarında görüntü işlem parametrelerinin doğru olarak seçilmesinin her ikisinde birer özdeğer çözümü gerektiren doğal titreşim ve burkulma problemlerinde sadece nümerik olarak değil aynı zamanda modal davranışlar açısından da önemli olduğu ortaya konulmuştur.

Yapılan bu çalışmanın sonuçlarının sadece teorik değil aynı zamanda pratik uygular açısından da önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

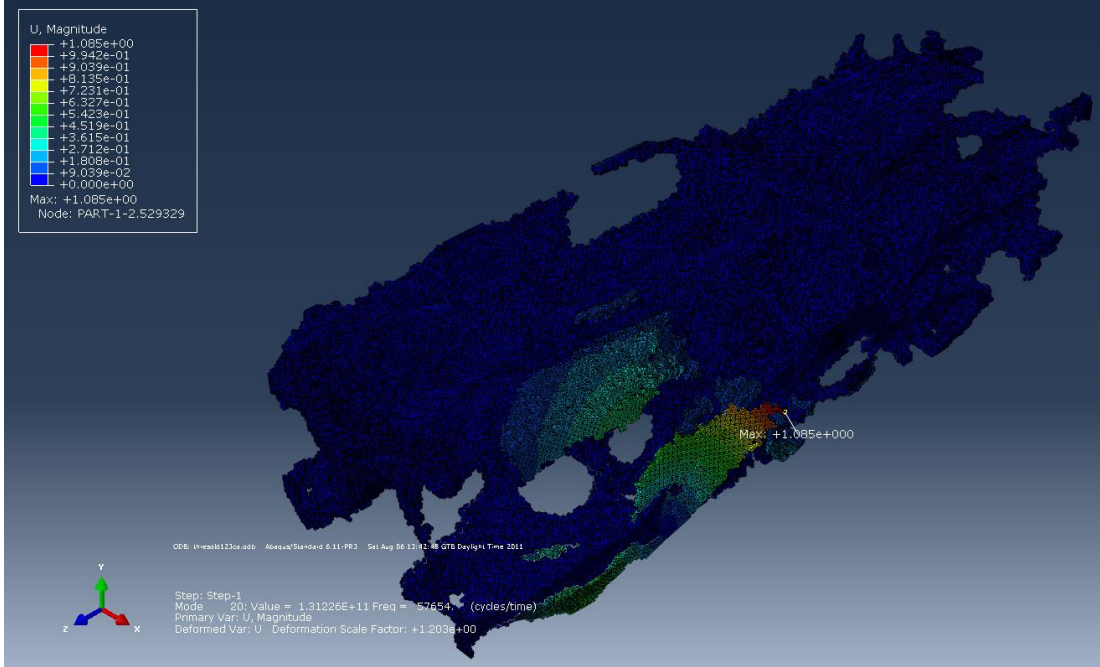
1. Zhang, Y., Bajaj, C. and Sohn, B. "3D finite element meshing from imaging data", *Comput. Method Appl. M.*, **194**, pp. 5083–5106 (2005).
2. Zhang, Y., Hughes, T.J.R. and Bajaj C.L. "An automatic 3D mesh generation method for domains with multiple materials", *Comput. Method Appl. M.*, **199**, pp. 405-415 (2010).
3. Pahr, D.H. and Zysset, P.K. "A comparison of enhanced continuum FE with micro FE models of human vertebral bodies", *J. Biomech.* , **42**, pp. 455–462 (2009).
4. Soenke H.B., Wolfram S., Wolfhard S. and Fabian K. "Small animal computed tomography imaging", *Current Medical Imaging Reviews*, **3**, pp. 45-59 (2007).
5. Chevalier, Y., Pahr, D., Allmer, H., Charlebois, M. and Zysset, P. "Validation of a voxel-based FE Method for prediction of the uniaxial apparent modulus of human trabecular bone using macroscopic mechanical tests and nanoindentation", *J. Biomech.*, **40**, pp. 3333-3340 (2007).
6. Hara, T., Tanck, E., Homminga, J. and Huiskes, R. "The influence of micro-computed tomography threshold variations on the assessment of structural and mechanical trabecular bone properties", *Bone*, **31**, pp. 107–109 (2002).
7. Lai, Y.M., Quinb, H.Y., Lee, K.K.H. and Chan, K.M. "Regional differences in trabecular BMD and micro-architecture of weight-bearing bone under habitual gait loading—A pQCT and microCT study in human cadavers", *Bone*, **37**, pp. 274 – 282 (2005).
8. Griffith, J., F. and Genant, H., K. "Bone mass and architecture determination: state of the art", *J. Clin. Endocrinol.Metab.*, **22(5)**, pp. 737-764 (2008).
9. Genant, H.K. and Jiang, Y. "Advanced imaging assessment of bone quality", *Annals New York Academy of Sciences*, 1068, pp. 410–428 (2006).
10. Altintas, G. and Erdem, R.T. "Effect of micro-ct slice intensity on natural vibration behavior of cancellous bone models based on reverse engineering techniques", *Procedia Technology*, **1**, pp. 318 – 322 (2012).
11. Altintas, G. "Node-id based non-recursive flood fill algorithm for non-uniform discrete solid domains ", *2nd World Conference On Information Technology*, November 23-27 Antalya, Turkey (2011-a).

12. Altintas, G. "Effect of slice thickness variation on free vibration properties of micro-ct based trabecular bone models", *2nd International Symposium on Computing in Science & Engineering*, June 1-4 Kuşadası – TURKEY (2011-b).

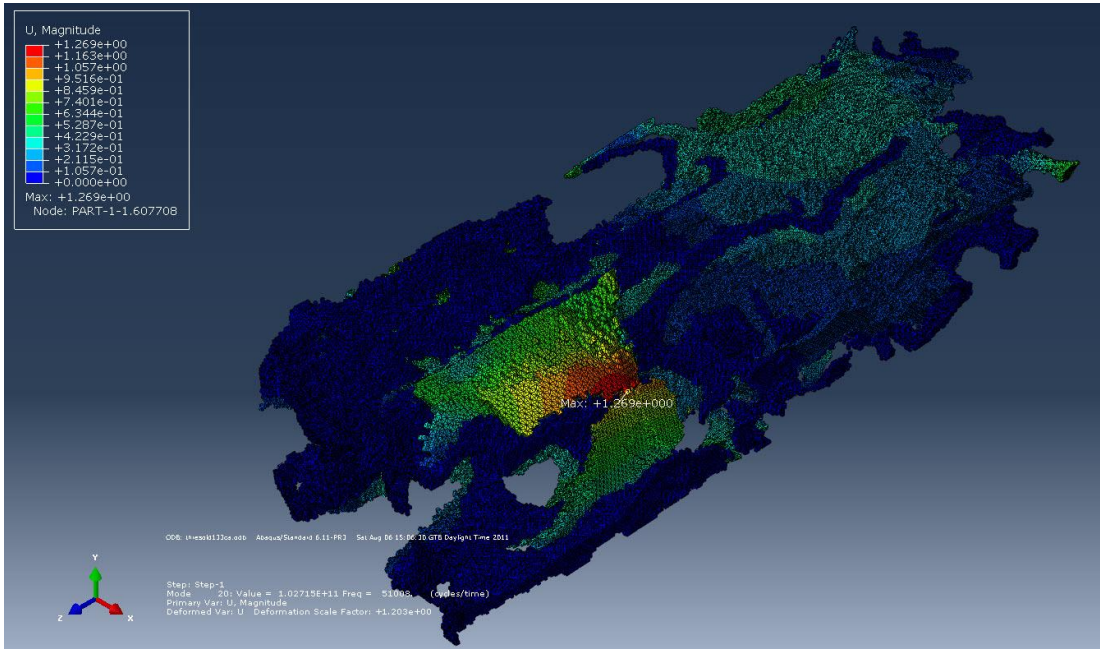

EKLER

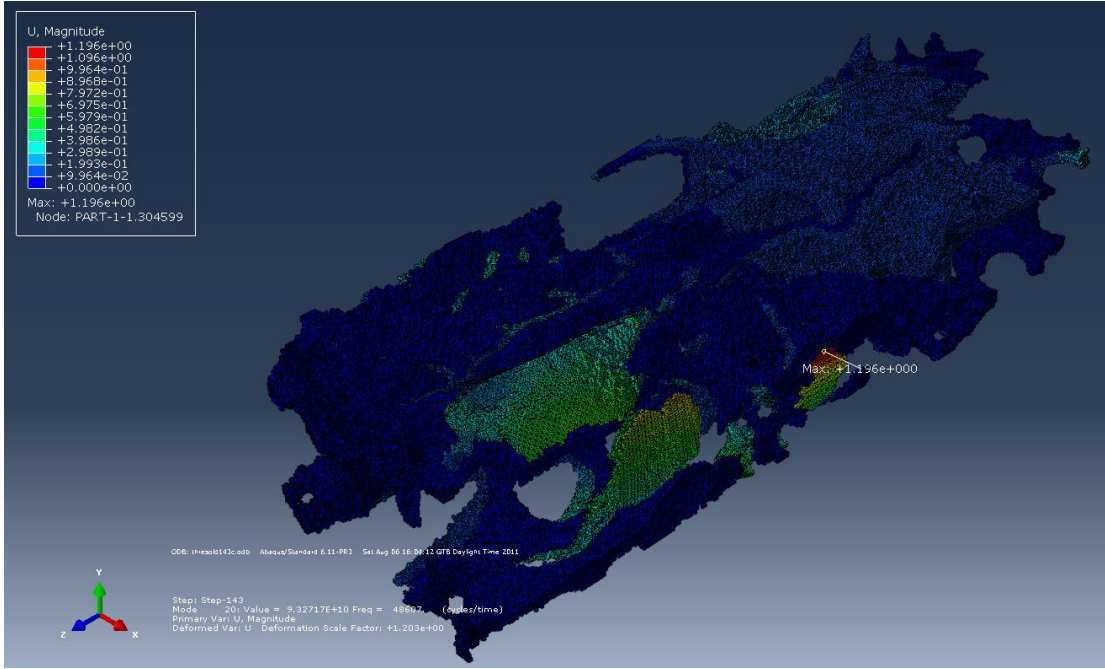
EK 1

Şekil E.1.1. Eşik Değer (123-255) 20. Mod Görüntüsü

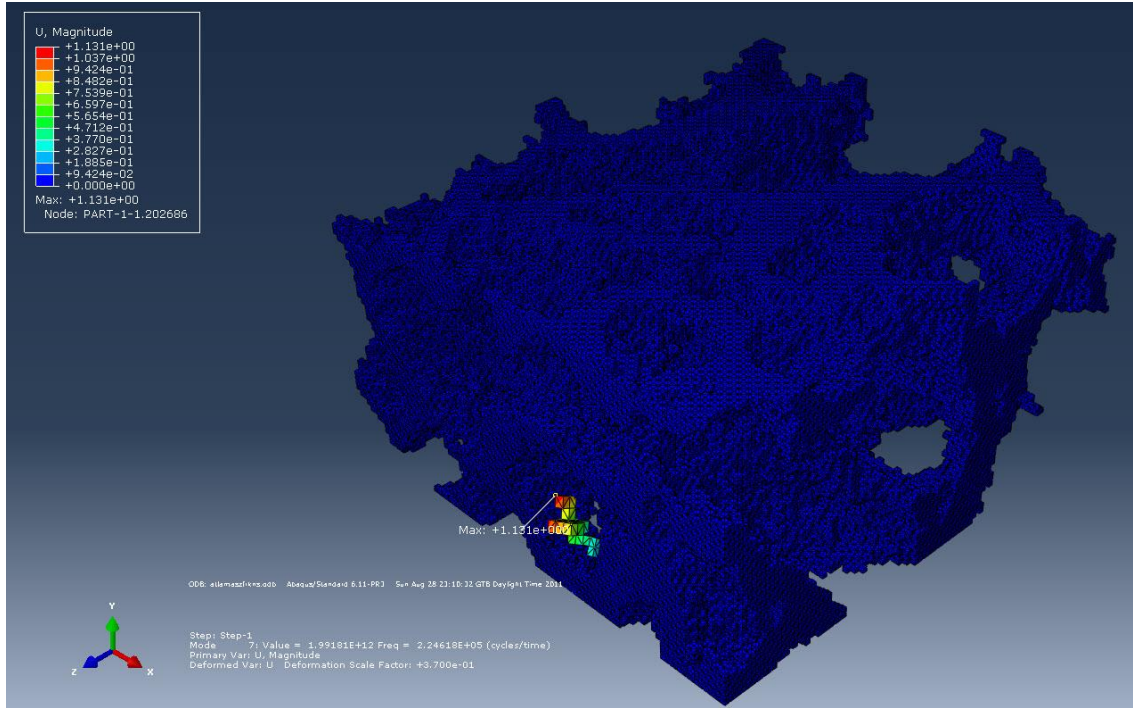

Şekil E.1.2. Eşik Değer (133-255) 20. Mod Görüntüsü

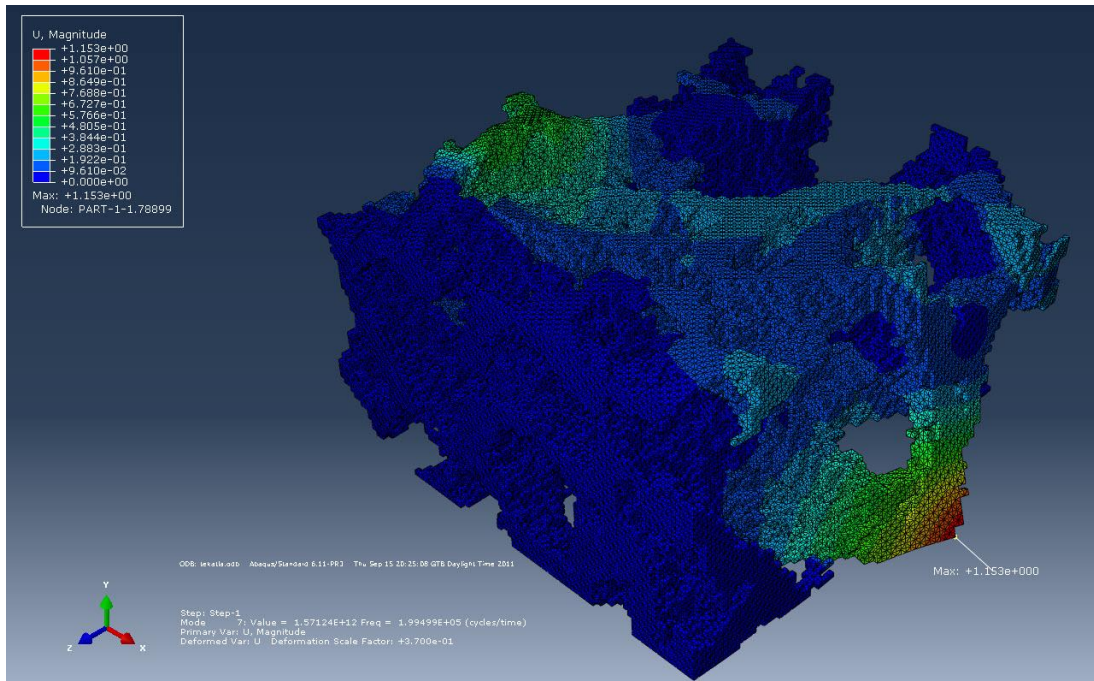

Şekil E.1.3. Eşik Değer (143-255) 20. Mod Görüntüsü

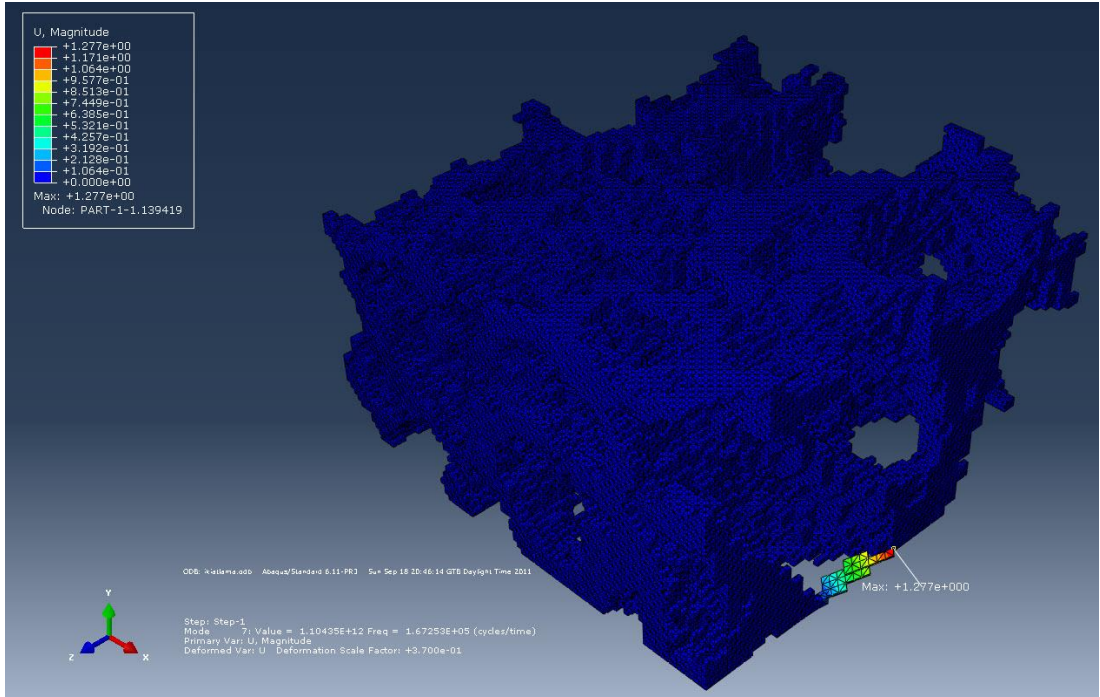
EK 2

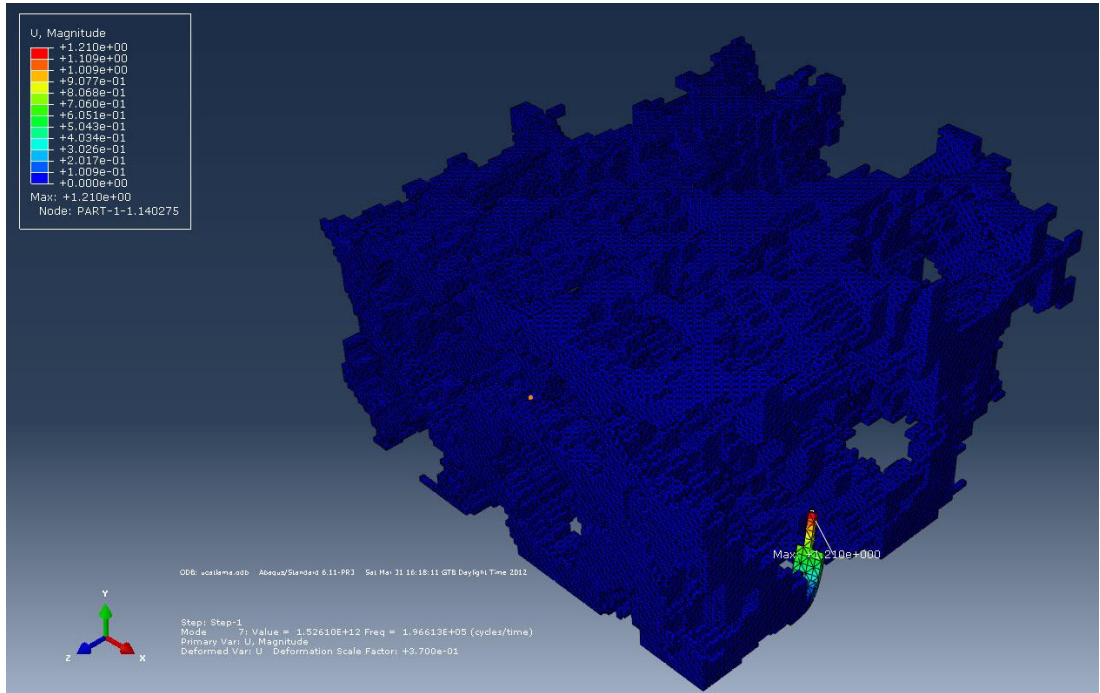
Şekil E.2.1. 0,037 mm Dilim Kalınlığındaki 7. Modun Görüntüsü

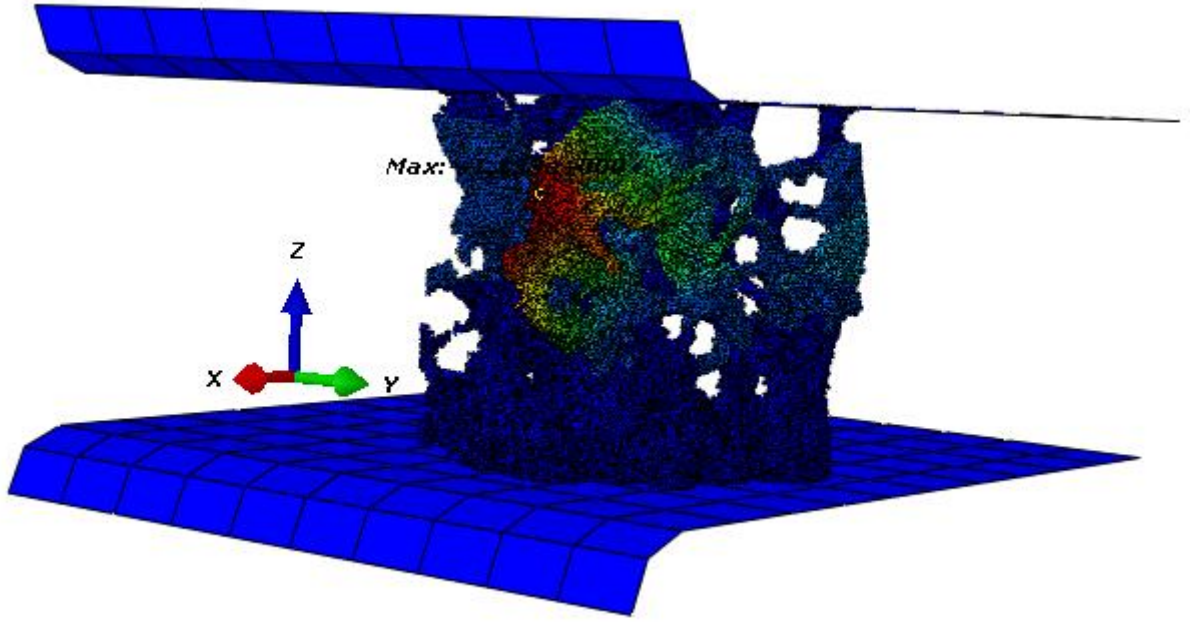
Şekil E.2.2. 0,074 mm Dilim Kalınlığındaki 7. Modun Görüntüsü

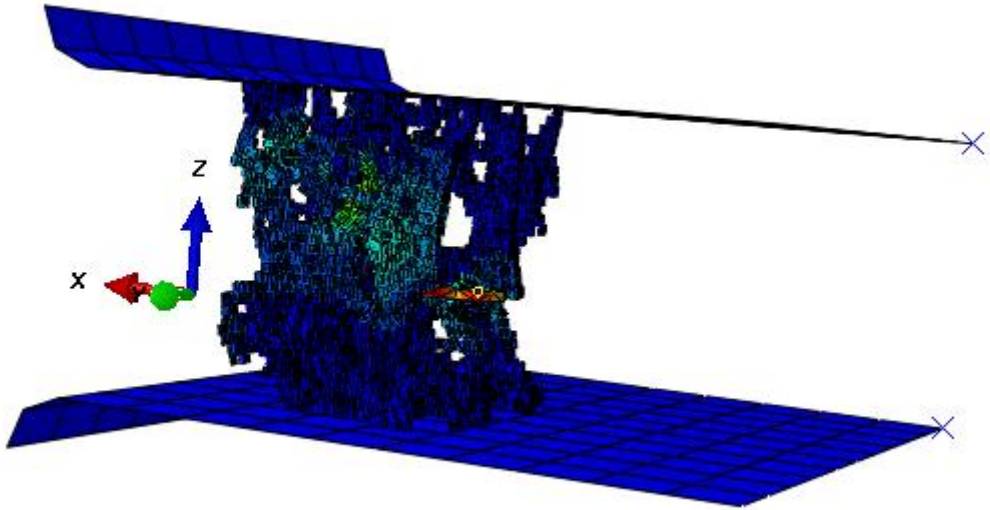
Şekil E.2.3. 0,111 mm Dilim Kalınlığındaki 7. Modun Görüntüsü

Şekil E.2.4. 0,148 mm Dilim Kalınlığındaki 7. Modun Görüntüsü

EK 3

Şekil E.3.1. 0,037 mm Dilim Kalınlığında 4. Burkulma Modunun Görünümü

Şekil E.3.2. 0,148 mm Dilim Kalınlığında 4. Burkulma Modunun Görünümü

ÖZGEÇMİŞ

Doğum Tarihi : 29 Nisan 1982
Doğum Yeri : Çanakkale / Merkez

İnşaat Mühendisliği Eğitimleri

Lisans	2005 - 2008	Manisa Celal Bayar Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği
Yüksek Lisans	2009 - 2012	Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İnşaat Mühendisliği Ana Bilim Dalı Mekanik Programı